

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyúttér petít sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, május 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- Nincs döntés.
- Az aradi vesztőhelyért.
- Unitárius istentisztelet Aradon.
- A pesti színházak körül.
- Spitzer Ignác végrendelete.
- Bánffy eladta a palotáját.
- A Kardos-család köröztetése.
- Tarkaságok.
- A szabadkai gyilkosság.
- Fegyházra ítélt végrendelet-hamisítók.
- Megszökött szeszgyáros.
- M. Turohányi Olga a kecskeméti színtársulat vendégjátékáról.

Kormányok egymás közt.

Arad, május 26.

Wekerle ma megjelent a királynál. Eltávozott az audienciáról, anélkül, hogy a döntést hozta volna magával. Sőt, az egybehangzó politikai hírforrások szerint, a király a válság ügyében nem is fog dönteni, hanem a két kormányra bizza, hogy erre közös alapot találjanak.

A válság ezáltal önmagába visszafutó görbét tett. Azzal kezdődött, hogy a magyar- és az osztrák kormány a bankkérdésben nem tudott megállapodásra jutni. Igazabban: az osztrák kormány ridegen visszautasította a kartellbankra vonatkozó követelést. A korona szintén az osztrák álláspontra mutatott s nem járult a bankkülönválásnak eme szende formájához se.

Ha tehát a dolgok céltalan megis-

métlését nem tesszük föl, kétségtelen, hogy a kormányok új tárgyalása már a bankkérdés kikapcsolásával történik. A magyar kormány belemenne a bankprovizóriumba, de gazdasági és katonai engedmények ellenében.

Erősen kérdéses, hogy a tárgyalások ez alapon is eredményre vezetnek-e. Nem szólva arról, hogy a kormány se lehet biztos abban, hogy a bankkérdésben följánlott álláspont részére tud-e a parlamentben többséget szerezni, az eredményt kétségesse teszi az az elbizakodott, vérszemmet kapott és kapzsiságában határt nem ismerő gőg, amelylyel Ausztriában nemcsak pártvezérek és utca-politikusok, hanem a kormánynak tagjai is a magyar ügyeket kezelik. Ebben a fölfuvalkodásban szinte Magyarország urainak képzelik magukat, azt hiszik, hogy a magyaroknak mindent alá kell rendelniök az ő érdekeiknek. Összetévesztik magukat a koronával, amelynek felségjogait maguk gyakorolják. A tárgyalásokat nem úgy tekintik, mint két egyenrangú fél alkudozásait, amelyben értéket adnak értékért, koncessziót a koncesszióért; hanem olyasmi alkalomnak, amelyben tőlük könyörögnek, s ők megtagadnak mindent. Még kegyképpen sem adnak semmit, mert véletlenül nincsenek jókedvükben.

Amíg Ausztriában ez a megrészegedett politika az ur s amíg a kormány se tudja annak mómora alól

emancipálni magát, — addig semminő tárgyalásoknak komoly kilátása, annál kevésbe eredménye nem lehet. Akkor kár is az időért, amelyet Wekerle és kísérete Bécsben tölt. Jöjjenek haza s várják meg, amíg a Lajtán túl, a szomszéd saját érdeke eloszlátja ezt a dicsőség-mámort, a nagyságnak ezt a képzelt állapotát, amely a német császár bókjain keresztül még színesebbnek tetszik előttük.

Mindenesetre jó lenne, ha ezt a kijózanodást felülről is siettetnék. A két kormány tárgyalásait komoly reménységgel csak akkor lehet kísérni, ha azokból Magyarország is értékes jogokat, vívmányokat remélhet. Melyik értékesebb: a közbenső vám, vagy az állami önállóságot kifejező katonai reformok: azon lehet vitázni. De a bankkérdést még három napos provizóriummal se lehetne elintézni, ha azért cserébe mást nem kapnánk.

Ne tévessze meg Ausztriát, hogy Magyarország most a kibontakozás békés módjait keresi, s a visszavonulás látszatát is szívesebben viseli el, semhogy az új nemzetiellenállásszervezésével a nemzet nyugalmát újra megrendítse. De ennek a békés szándéknak is van határa. S a melyik pillanatban az osztrák önteltség túléli azt a határt, amelynél a mi jogaink kezdődnek, — ott véget ér a határa a mi békés, józan hajlandóságunknak is.

Május.

Írta: Sz. Szilgythy Vilmos.

Azon a szép tavaszi napon történt, mikor a napsugár aranyos sugaraival elborított mindent, illatosá vált a levegő, jóllehet az orgona csak a rügyeit bontogatta, de már kiütötte fejét széles levelei mögül az ibolya és álmokat pótló éhességgel-szivta magába a párolgó föld parfümjét. Szomorú dolog, de megesezt, ezen a mesébe illő gyönyörű napon, mikor a madarak is vigabban csicseregtek, hogy az egész osztályt bezárták délután hatig.

Igy megírva nincs az egészben semmi különös; érdekes csak akkor lesz, ha elmondom, hogy nem a gimnazistákról van szó, hanem kisasszonyokról.

De hát édes Istenem, olyan simogató, langyos volt a napsugár, hogy megejtette még a legmogorvább podagrás bácsikat is, hogyne ejtette volna meg egy álmadozó felső osztályos kis leány szívét!

Az osztályvezetőnek csak az a kérdés okozott gondot, hogy melyik volt a bűnös? De ezt a problémát talán sohasem fogja megoldani, mert az előzményeket, melyek délután fél ket-tőkor játszódtak le, örök homály fogja fődni.

Es ha komolyan vesszük az életet, be kell látnunk, hogy a kíváncsiság mit sem ér. Minek az embernek mindent tudni, mikor ugyis annyit tud meg az életben, hogy a fele is elég, sőt talán sok is. Mert az lesz az igazi boldog élet, ha senki nem törődik semmivel,

higyjétek el nekem. És ilyen vágya mai nap-ság legfőbb egy osztályvezetőnek lehet, akit érdemes volna külön lerajzolni, ha valamivel kellemetlenebb volna az időjárás, teszem azt bolond őszi eső verné az ablakot, varjak károgának sötét falkákban az ablak előtt, mert akkor a statisztika segítségével megfelelő hasonlatokhoz is jutnának, nem hagyva ki a pápaszemet, a fonnyadt kis arcot, főlemlítve kegyelemből a ritkaságszámba menő mély tüzi szemet, amelyet isten tudja, mely gondolatok tartanak ilyen ragyogónak!

A kis leányok határozottan jobban érezték magukat kettő előtt, mint után s bár nyitva volt az ablak, mégis azt gondolták, hogy ők most rabok, akiket megfosztottak a szabadságtól.

Egyiknek-másiknak megfordult az is a kis eszecskejében, hogy miként fogja ő magát kárpótolni, ha egyszer kiszabadul innen! Határozott választ nem tudott volna arra adni, hogy mit csinál majd, de a lenyűgözés érzete elke-serítette egy kicsit.

Az egész osztály bámulta a levegő színét: akik pedig közelebb voltak az ablakhoz, sokkal nagyobb érdeklődéssel lesték el az arra menők egy-egy szavát, mint a kis Gizi akadozó feleletét.

Unalmas is volt az. Mintha valakit nagyon érdekelne, hogy Richelieu miért rendelte alá a vallás érdekeit a politikának?

A kis Gizi keserves nyögdecselek után befejezte ezt is, aztán megvillant agyában a

boldog reménység, hogy a többi már más mondja el. De a tanár nő ezuttal nem volt hajlandó félbeszakítani a feleletet és rettenthetetlen szigorral mondta ki a kegyetlen szót:

— Tovább!

Kénytelen-kelletlen, de bele kezdett hát a lecke második részébe.

— A vesztfáli béke. A vesztfáli béke, mely alaptörvénye lett Németországnak... Németországnak...

No most segíts csak jó istenkém, gondolta a kis leány magában és belekezdett még egyszer:

— A vesztfáli béke. A vesztfáli béke, mely alaptörvénye lett Németországnak...

Ekkor csoda történt, a nővér ugyanis azt mondta:

Elég, folytasd Ila.

A kis Gizi mélyen fellélekzett. Ila pedig titokban megfogadta, hogy ha ezen is átesik, lefekvés előtt egy Miatyánkkal többet mond el. Erre pedig nagy oka volt, mert hát azt sem tudta, hogy miről van szó. Csak nézett nagy, ijedt szemével jobbra-balra, anélkül, hogy belekezdett volna a beszédbe.

— Mi van a kezében? — kérdezte ekkor hirtelen a tanár nő.

Ila jól markirozott ártatlansággal mutatta fel mindkét üres kezét, de a padok alatt hirtelen mozgalmos élet támadt, mintha egyik a másiknak nyújtott volna át valamit. Olyan gyorsan történt ez, hogy nem is lehetett figyelemmel kísérni a kézzől-kézre adott „vala-

Nincs döntés.

Wekerle a királynál

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 26

Wekerle Sándor ma délelőtt egy óráig tartó kihallgatáson jelent meg a királynál, a kinek a politikai helyzetről tett jelentést. A válság megoldására vonatkozólag — legalább a ma nyilvánosságra került hírek szerint, — ez a kihallgatás döntőleg nem folyt be.

Egy bécsi lap értesülése szerint ezt nem is lehetett várni, mert a végleges megoldás csak akkor válik aktuálissá, mikor a lapunkban is ismertetett kibontakozási tervzeteket a magyar és osztrák kormányok letárgyalták s a király elé a tárgyalásokból lesűrődött együttes megállapodás lesz terjeszthető. Nevezett lap budapesti tudósítója szerint a magyar kormányválságot tegnaptól kezdve nem csak a magyar király és a magyar kormány, hanem e kettőn kívül még az osztrák kormány álláspontjának szemmel tartásával lehet csak elintézni.

Ma érkezett híreink itt következők:

Wekerle audienája.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel sétát tett a városban. Visszatérve a magyar palotába, Vértessy Géza államtitkárral és Skerlecz Iván báró miniszteri tanácsossal dolgozott. A miniszterelnök fél 11 órakor a magyar palotából Schönbrunnba hajtatott, ahol a király 11 órakor kihallgatáson fogadta.

Bécsi táviratunk szerint a mai kihallgatáson azért sem következhetik döntés, mert az uralkodó előbb be akarja várni a két kormány tárgyalásainak befejezését. A magyar kormánynak éppen azért az az álláspontja, hogy a válság elposványosodásáról nem lehet beszélni s így oka sincs arra, hogy elhárítsa magától az ügyek vezetésének folytatását.

Wekerle Sándor miniszterelnök kihallgatása a királynál egy teljes órát tartott. Déli 12 órakor, amikor Wekerle miniszterelnök a király szobáját elhagyta, Schönbrunnból egyenesen a Ballplatzra hajtatott s a külügyminiszteriumban Aerenthal báró külügyminiszterrel

ismét hosszabb tanácskozást folytatott. A mai legfelsőbb kihallgatáson a válság dolgában, mint a Bud. Tud. illetékes helyről értesül, semminemű döntés nem történt. A kihallgatás csupán a magyar politikai helyzetre vonatkozó jelentéstételre szolgált.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök kihallgatása után a hírlapírók előtt a következőket mondotta:

— Jelentést tettem ő felségének a helyzetről.

— Arra a kérdésre, hogy a kihallgatáson történt e döntés, Wekerle röviden ennyit mondott:

— Nem.

Justh a helyzetről.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A mostani válságban vezető szerepet játszó politikus, — aki alighanem Justh Gyula, — a következőképpen nyilatkozott egy fővárosi lap tudósítója előtt:

— A függetlenségi pártban az a meggyőződés kerekedett felül, hogy Wekerle Sándor híven fogja fölteni a király előtt, hogy a negyvennyolcas pártnak a többi pártokkal való együttműködése többé el nem képzelhető és hogy az új kibontakozás csakis a függetlenségi pártból indulhat ki.

Akik Wekerlével a minisztertanács után beszéltek, azt a meggyőződést merítették, hogy nincs olyan kibontakozási terv, melyhez az egész kabinet egységesen hozzájárulhatna. Bizonyossággal kijelenthetem tehát, hogy a mostani kabinet nevében előterjesztendő kibontakozási terv nincsen.

Csak az imént beszéltem Kossuth Ferencel, aki a leghatározottabban állította, hogy Wekerle nem állott elő új kibontakozási tervvel. De ha esetleg Wekerlének mégis lenne ilyen terve, úgy az ő *privát dolga* és csak a saját „költségére és veszélyére” terjesztheti a király elé. Ahhoz támogatást sem a függetlenségi párt, sem annak vezére nem ad.

Négy dolgot kell különben ma leszögezni:

1. A függetlenségi párt semmi körülmények között nem járul hozzá a bankszabadelim meghosszabbításához. Ugy a pénzügyi, mint a politikai és nemzetközi helyzet kiválóan kedvező az önálló bank fölállításához. Nekem

is a meggyőződésem, hogy pártunk a kardinális pontjától már csak néhány papírral választ el bennünket, melynek áttörése egyáltalában nem lesz nehéz, mielőtt a király közelébe juthatunk, akit a hatvanbetesek még mindig körüláboroznak.

2. A függetlenségi párt nem kapható se fuzióra, se koalícióra. Nagyon keserű tapasztalataink vannak ezen a téren. Kihasználtak bennünket és félredobtak. De mi nem engedjük magunkat.

3. A kibontakozás nem olyan nehéz, amint némelyek képzelik. A függetlenségi párt hajlandó a paktum utolsó pontját, a választói reformot megvalósítani, — ha biztosítékot nyer arra, hogy ez, vagy a következő parlament a bankkérdést 1911-ig elintézi.

4. A husz évre szóló kiegyezés gondolata örökség. Kossuth sohasem gondolt ilyesmire. Orsován állott valaki elő ezzel a gondolattal, (azóta félrevonult ez a valaki), akkor, amikor Rákóczi hamvait hozták haza. Ilyen hosszulejáratu üzletbe mi nem mehetünk bele. Ez annyit jelentene, mint a gazdasági önállóságunkról végképen lemondanánk és az ígéret földjét még csak meg se pillantanánk. Hát mi ezt a földet még birtokunkba akarjuk venni.

Egy csefőlet.

Bécsből táviratozzák: A Fremdenblatt írja: Egy budapesti lap azt regéli, hogy Bienert báró osztrák miniszterelnök egy meg nem nevezett személyiség előtt úgy nyilatkozott, hogy a magyaroknak szerencsésük van, mert a mostani válságban is a korona az ő pártjukon van. Ezzel szemben fel vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy Bienert báró sohasem nyilatkozott ilyen, vagy hasonló módon, a jelen esetben tehát teljesen tarthatatlan koholmányról van szó.

Remény és bizalom.

Budapesti tudósítónk jelenti: A fővárosi IX. kerület függetlenségi választópolgárságának köbányai része ma délelőtt 10 órakor küldöttségben jelent meg Justh Gyula, a képviselőház elnöke előtt. A küldöttséget Ballagi Aladár dr., a kerület országgyűlési képviselője vezette.

Minke Béla, a párt elnöke üdvözölte Justh Gyulát s rámutatott arra, hogy a függetlenségi párt Köbányán is teljes erélyvel küzd az önálló magyar nemzeti bankért. Ilyen értelemben fölíratot is készített a képviselőházhoz. Kéri az elnököt, hogy ezt a fölíratot terjeszse a Ház elé.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, átvette a fölíratot és azt mondotta, hogy lelke nem teljes melegevel terjeszti a Ház elé a köbányai polgárság fölíratát. Azt tapasztalja, hogy Magyarországon az önálló bankért való mozgalom növekedésben van. Majd így folytatta:

— Az én erős meggyőződésem, úgy, amint az önök szónoka ki is fejtette, hogy ha kitarunk e nagy eszme mellett, mely nem csupán a bank kérdése, hanem a közgazdasági különválásnak az első lépése, ha kitarunk, feltétlenül győzelem fogja koronázni küzdelmünket. Nehéz küzdelmeink vannak. Nehezék azért, mert fájdalom, az országnak egyrésze ma is szembehelyezkedik a nemzeti követelésekkel. Nem az osztrákok okai annak, hogy nemzeti téren nem tudunk előrehaladni, de a saját magyar polgártársaink egyrésze oka első sorban és föltétlenül, hogy nem tudunk nemzeti téren semmi tekintetben előbbre jutni. Mert amíg az osztrákoknál látjuk, hogy a legcsekélyebb kérdés, mely Magyarországot nemzeti irányban előbbre vinné, a legellentétebb és legellenesegesebb elemeket egy táborba, hogy úgy mondjam összeostorozza és ottan nézeteltérés nincs, amíg az osztrákok részéről a magyar ügynek barátai egyáltalában nincsenek, olyanok sincsenek, akik a magyar ügyet ott védelmükbe vennék, addig nálunk, fájdalom, ez az egyöntetűség nincsen meg, sőt lépten-nyomon látjuk, hogy nem is egyesegek, nem is apró, hanem nagy emberek

mit”. S ezenközben az első padból kirepült egy icipici kis levélke.

Az osztályban csönd lett, sziveket tépő, izgalmas csönd, ami rosszabb mindennél, főleg ilyen tavaszi napon, amikor egyre vakmerőbben pattannak az orgona-rügyek s nagy, izgalmas kacérkodásra készülnek a napsugárral.

A tanár pedig egyre jobban elkomoruló arccal olvasta a levelet, mintegy önmagának suttogva:

— Szerelmes vers! Bánatos románc egy ifju nevezetű urról, meg egy kurta ruhás leányról, akik kicserelek érző és hü szívüket, aztán belesodródva az élet nagy árjába sokáig és sokszor gondolnak egymásra. Voltaképpen csak a fiu gondolt, mert a leány szivtelen teremtés, játszik a férfi szivekkel (igy!) és csupán a temetésére jut el az egyiknek.

Izgalmas, lelkebe kapó történet volt ez, habár célzatosan csak jelenkori állapotok kiszínezése is, — több rendbeli könyvekbe került és sóhajok repültek a minden poétánál nagyobb poéta: a szerző felé.

A lányok épen azért, ebben a megdermesztő pillanatban, mikor a költészet megszenyienitve kullogott el, nem mertek egymásra nézni. Ijedten ültek, mint ólmos esőben a madár s egy hang sem szólalt meg a vallatásra.

— Kie ez a levél?

Egy negyedórai sikertelen tapogatózás után kimondotta az ítéletet:

— Az egész osztály itt marad hatig.

Hogy a büntetés még nagyobb legyen, becsukták az ablakot is. Oh, ez nagy kegyetlen-

ség volt, nagyobb, mint amit emberi ész fel foghat, gyöngé erő megérthet, mert kegyetlenség elvenni rabmadár éltető levegőjét, elzárni sólyom elől a bérceket, betenni az ablakot, mikor dobveréssel, trombitaszóval haladnak arrafelé bizonyos félistenek, akik fáradtak, porosak ugyan, de azért félistenek maradnak mégis leányálmok rózsás kertjében. És ezek a hangok már csak tompán szűrődnek oda be.

Egy pici szőke lány közben oda sugta Ilának:

— Látod Ila, mégis meg kellett volna mondani az igazat!

A tanár azután, miközben nagy sóhajással, ami a multnak szólt, nyilván fölidézve hasonló világos, barátságos, megboldobító nap emlékét, zsebre gyürte a szerelmes versezetet, s újra fölvette a beszéd fonálát:

— Ila folytatja a leckét!

Ila pedig látva, hogy itt már úgy sem segít semmi, hogy vége mára mindennek, hat után olyan komoly idők következnek, amelyekre gondolni sem jó, vége a sétának — pláne, ha elvették kedvét is az embernek — lehajtott a fejét s tompa hangon, tengernyi keserőséggel, mintha minden percben megeregne a sirása, belekezdett a világ legunalmasabb dolgába (amihez, isten a tanu reá, semmi köze), szólván arról a bizonyos vesztfáli békéről (előbb mint címet említve föl, utána mint az első mondat elejét), amely alaptörvénye lett Németországnak.

odamennnek az osztrákok segítségére, az osztrák álláspont támogatására. Ne az osztrákokat okoljuk, hanem azokat, akik a magyarok közül így szembe helyezkednek minden nemzeti törekvéssel. Meggyőződésem, hogy a bankkérdésben vereséget nem szenvedhetünk és meggyőződésem, hogyha mi el nem hagyjuk magunkat, akkor az Isten sem fog elhagyni bennünket.

A küldöttség zajos tetszéssel és éljenzéssel fogadta a képviselőház elnökének beszédét. Justh Gyula a küldöttség minden egyes tagjával kezelt fogott s hosszabb beszélgetés után elbucszott tőlük.

Tisza kihallgatásának titkaiból?

Tisza István grófot, legutóbbi kihallgatása után, egy újságíró tudvalevőleg megkérdezte, hogy mit terjesztett elő a válság dolgában a felségnek. Tisza gróf semmiféle felvilágosítást erre vonatkozólag nem adott. A Nap ma esti száma — mint budapesti tudósítónk jelenti — leírja, hogy Tisza kihallgatása után, egy bizalmasával közölte az audiencia lefolyását. Ez így folyt volna le:

Tisza grófot megkérdezte a király, elérkezettnek látja-e már az időt arra, hogy a passzivitás elhagyásával, hűveivel újabb küzdelembe bocsátkozzék.

— Sem most, sem később nem látom elérkezettnek az időt, Felső, hogy akcióba lépjek — válaszolt Tisza gróf. — A válságot csak a mostani parlamenttel lehet megoldani és ha Felsőged engedményeket tesz, hosszú időre biztosítja a békét. Felsőged és az én politikám között — folytatta Tisza gróf — éles ellentét van.

— Miben? — kérdezte csodálkozva a király.

— A választói jog kérdésében. Én a választói jogot nemzetemre károsnak és veszedelmesnek tartom.

A miniszterelnök „privát dolga.”

A Neu Frei Presse ma folytatja az Aradi Közlöny mai számában ismertett kibontakozási tervéről szerzett információinak közlését. Mint fentebb megírtuk, Justh Gyula erről úgy nyilatkozott, hogy az Wekerle privat dolga és azzal a miniszterium közösséget nem vállal.

Az említett bécsi lap fenntartja értesüléseit, sőt ma este érkezett számában már azt mondja el, hogy az osztrák kormány és Wekerle közt tegnap folytatott tárgyalások még nem jelentik azt, hogy a kibontakozás alapjául szolgáló tervre az osztrák kormány visszatérőleg válaszolt volna, noha a mai audiencián döntés nem történt. A magyar miniszterelnök a héten újra Bécsbe megy és ekkor fogja csak az osztrák kormány precíz formában tudtul adni válaszát.

Ez a tény, — írja a bécsi lap — roppant horderejű. Azt jelenti, hogy a magyar kormány és a korona közti viszony változott. A magyar kormány most már nemcsak a koronával, hanem Ausztriával szemben is támaszt követeléseket, s többé nem a király kihallgatásai, hanem a két kormány tárgyalásainak folyamán dől el a válság. Az osztrák minisztertanács, Aerenthal báró tanácsára, foglalkozik Wekerle tervezetével és ha Wekerle ismét Bécsben lesz, tudtára adják, hogy a kiegyezési tárgyalások nagy apparátusa újból működésbe helyezhető. Ezzel eléri Wekerle azt, hogy néhány hét elteltével s ez alatt a készítetések felvételének kérdését meg lehet olyan anyira érlelni, hogy az esetben is, ha a közbelső vármok eszméje nem lenne is megvalósítható, mégis egy új bázisa keletkezett a ki-

bontakozásnak. És néhány hét idő hosszú életet jelent a politikában, ahol meglepetések sincsenek kizárva.

Kombinációk.

Hatvanhetes oldalon — mint budapesti tudósítónk jelenti — azt hiszik, hogy a helyzet megoldását a házfelosztásban fogják keresni. Amennyiben pedig ez nem következhetik be, a Házat hosszú időre el fogják napolni.

Kossuth és Andrássy a király előtt.

Újra jelenti tudósítónk: Wekerle Sándor miniszterelnök ma este 10 órakor Budapestre visszaérkezett.

Mint a Pester Lloyd holnapi száma jelenti, Wekerle a mai kihallgatáson kifejtette a felség előtt a helyzet tartóhatatlanságát. A király ennél fogva hajlandónak mutatkozott az ismert kibontakozási programot megfontolás tárgyává tenni. Minthogy a kibontakozási program több pontja az Ausztriával való hosszabb tárgyalás alapján remélhető csak megvalósíthatónak, addig is egy modus-vivendit kellett keresni. Erre vonatkozólag ő Felsőged legközelebb

Kossuth Ferencet és

Andrássy Gyula grófot,

mint a parlament két legnagyobb pártjának vezérét Bécsben kihallgatáson fogja fogadni. A kihallgatások valószínűleg a pünkösdi ünnepek után lesznek.

Valószínűleg másokat is meg fog hallgatni a király, de, hogy kiket, erre nézve egyelőre nem történt megállapodás.

BÁNFFY

eladta a palotáját.

Vanderbilt Gladys az új tulajdonos.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 26.

Adásvételi szerződés, ingatlanok átruházása, — mindez olyan szürkén és jelentéktelenül hangzik. Az ember aktákat, okmánybélyegeket, poros telekkönyveket, munkakabátban dolgozó hivatalnokokat lát maga előtt, mikor ezeket a rideg szavakat hallja. Néha azonban mégis megesik, hogy e poros szavak mögött elrejtődik egy-egy társaságbeli szenzáció, egy kis romantika, és az említésük révén föltámadnak elmúlt idők elhomályosuló emlékei. Mindjárt érdekes, romantikus és pikáns színe van a dolognak, ha a két egymással szerződő felet például Bánffy Dezső bárónak és Széchenyi László, illetve Széchenyi Lászlóné—Vanderbilt Gladysnek hívják.

Mert erről van szó: gazdát cserél a bimbó-utcai híres palota. Bánffy Dezső báró, aki a miniszterelnöki székből való kibuktatása után ennek a palotának a révén egy szépen hangzó diszítőjelzőt kapott, — a „bimbó-utcai remeté”-nek hívták évekig, — bucsuzik nagyuri házából, annak a multba vesző emlékeitől, — azoktól a mozzalmas emlékektől, amelyek olyan híressé tették az otthonát, hogy néhány évvel ezelőtt minden újságolvasó ember kívülről tudta a kastélya pontos címét.

Bimbó-utca 2. Ebbe az ódon-stílusban épített, hatalmas kastélyba, mely most gazdát cserél, és amelynek a nagyuri kényelemmel berendezett termeibe néhány évvel ezelőtt napos vendégek voltak a miniszterelnök megmaradt hűvei, ahol vidáman tipegett az öreg generális, a fekete szemüveges Tisza Kálmán, —

új gazda költözik be: az Amerikából hozzánk költözött dollárkirálynő, Vanderbilt Gladys, meg a férje, Széchenyi László gróf.

És a hatalmas palota, amely örökké csöndes, remetehajlék volt, most egy mozzalmas, főúri udvartartásnak lesz a színhelye. Kiköltöznek majd belőle az ódon szépségű butorok, és helyet adnak a modern fényűzés csillogó pompájának, a termei fanatikus politikusok helyett az életnek élő mánásokat fogadnak vendégeikül, és a szürke zakkok helyett villogó szmokingok és frakkok fognak bennük ragyogni...

Unitárius istentisztelet Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26

Érdekes ünnepély lesz pünkösöd másodnapján délelőtt Aradon. Az unitáriusok tartanak istentiszteletet a Weitzer János-utcai polgári fiúiskola emeleti dísztermében, a melyet e célra Varjassy Lajos polgármester készségesen engedett át.

Az istentisztelet délelőtt 10 órakor lesz urvacsoaraosztással és konfirmálással egybekötve. Józán Miklós esperes, az unitáriusok jeles költője, a budapesti egyház főpapja fog ezuttal Aradra jönni s ő tartja az istentiszteletet, s végzi az urvacsoaraosztást és konfirmáltatja azt a néhány unitárius növendéket, akik a gimnáziumban s egy pár más iskolában vannak Aradon.

Az istentiszteletre tulajdonképpen ez a körülmény adja az alkalmat: Az Apponyi-féle új törvény szerint ugyanis minden felekezetnek magának kell tanítania és taníttatni a hozzája tartozó gyermekeket. Aradon Rediger Károly süketnéma iskolai tanár végezte az idej iskolai évben a vallástanítást külön e célra szolgáló püspöki megbízás alapján. A konfirmálást és a vizsgáztatást azonban csak fölszentelt lelkész végezheti s mivel a hódmezővásárhelyi unitárius pap másodlagos elfoglaltsága miatt nem jöhet, Józán Miklós esperes fogja ezuttal kivételesen maga végezni el a papi funkcióit, miután Arad az ő egyházkerületébe tartozik.

A nagytudású esperes, aki hosszabb ideig volt Angliában egyházi tanulmányuton, s akit éppen széleskörű tudásánál és kiváló szónoki képességeinél fogva tettek a fővárosi egyház élére, ebből az alkalmából felhívást intézett az aradi és aradvidéki híveihez, melyben tudatja, hogy a pünkösdi ünnepek alatt nemcsak konfirmáltatja a növendékeket, hanem az itt és a környéken lakó unitáriusokat vallási szolgáltatásokban is részesíti.

A felhívást szó szerinti szövegében itt adjuk:

Kedves Hűveink!

Nem volt még alkalmam arra, hogy édes hazánkban nemzeti Golgotháján, Aradon, Unitárius Hűveinket vallási szolgáltatásokban részesíthessem. Most, hogy néhány iskolai növendékünk konfirmáltatása és vizsgáztatása céljából Aradra kell mennem, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy szétszórt hűveinket istentiszteletre és urvacsoara vételre egybehozzam.

Rang és állás különbség nélkül kérem tehát mindazokat, akik az istentisztelet és urvacsoara áldásaiban részesülni óhajtanak, jöjjenek össze. Az istentiszteletet pünkösöd másodnapján délelőtt 10 órakor tartom a Weitzer János-utcai polgári fiúiskola emeleti dísztermében.

Budapestben, 1909. évi május hó 26-án.

Józán Miklós s. k.
unitárius esperes.

Az istentiszteletre szabad lesz a bemenet és azon megjelenhet mindenki valláskülönbség nélkül.

A pesti színházak körül.

★

(Fővárosi tudósítónktól.) Most csinálják a sárleget. Természetesen nem a szezon művészeti eseményeiről, hanem a kasszáról. Ilyenkor látni kocsin a direktorokat. A színházszociológusok ugyanis kitalálták, hogy ha jól megy az üzlet, az igazgatók gyalog járnak, ha pedig bajok vannak, fiakkoron nyargalnak. Akárcsak a többi polgári mesterségeknél. Fő a átszat. Bent a színpadokon nehéz, mert türelmetlen munka folyik. Mindenki a nyárra gondol, menetrendet vizsgálnak, üdülőhelyeket tipelnének és buzgón készítik a szabadság büdzsét. De vannak, akik ebben a kutya melegben is ambícióval dolgoznak. Mert a tapsnak egy-ormán édes melódiája van télen, úgy, mint ikkadt nyári esteken. Csak hogy a közönség ilyenkor már fáradt és kényelmes. Nem szívesen üti össze a tenyerét, — meleg van. Egy komikus dühösen jegyezte meg a nagy elenete után:

— Hiszen ezek az emberek a kezükön ülnek, egyik se mozdul. Minek strapálom én nagamat?

Ezzel a komikussal egyébként groteszk történet történt a haladó szezonban. A színész nem volt megelégedve a „kibívásokkal” és keserű szemrehányást tett a klakkfőnöknek. Együttal új megállapodásra lépett a tetszés korlátlan urával. A klakkfőnök kötelezte magát, hogy minden fölvonás után háromszor a függöny elé szólítja. Egy nap azután a színház igazgatója a következő levelet kapta:

— Igen tisztelt Igazgató Ur! Kérjük, szíveskedjék a mostani repertoár-darabnál hosszabb fölvonásközöket elrendelni, mert nagyon fáradtak vagyunk és pihenésre van szükségünk. X. Y. klakkfőnök.

Ime, a klakkfőnök, akinek üdülésre van szüksége, ez is jellemző némely színész tulságosan vérmes önimádatára.

A jó színház a klakkört épp oly kevéssé nélkülözheti, mint a sugót. Legjobban kedvelik a nőket. Nagyon lelkiismeretesek és nyomban észreveszik a szerepben való ingadozást. Milyen nehéz most egy sugó helyzete. Nyáron nem úgy játszik a komédiákat, ahogyan a szerzők megírják azokat. Május és június a rögtönzések hónapja. A napokban megnézte egy szerző a darabját. A szerencsétlen fanyar humorral jegyezte meg:

— Az egyetlen dolog, amit az eredetiből nem forgattak ki, a darabom címe volt.

Az igazgató megvigasztalta:

— Hja, ezen nem lehet segíteni. A színészek is akarnak elvégre mulatni. A sorozatos daraboknál meg éppen nem tudom eltüntetni a rögtönzéseket.

Ilyenkor nagyon nehéz a sugónak a színeszt az eredeti szöveghez visszakalauzolni.

Nagyon kedves dolgot mondott el a napokban az egyik Budapesten időző külföldi színgazgató. *Reinhardt* Miksa, aki egy német színpadon az „Egy ami népünkben” (magyar címe: Stern Izsák) címszerepét játszotta. *Reinhardt* nagyon hasonlít a spanyol királyhoz. Ez ugyan nem valami hízogó rá nézve, de hát nem lehet rajta segíteni. *Kadelburg* bécsi igazgatónak nagyon tetszett az alakítás és leste az alkalmat, hogy gratuláljon neki.

— Tudja, kolléga ur, — mondta neki, — hogy ön nagyon hasonlít a spanyol királyhoz?

— Köszönöm, — felelte *Reinhardt*. Hát tényleg olyan zsidónak látszom? ...

★

A napokban kabaretszínészek jártak lent Debrecenben. Éppen akkor volt az ottani gyermekliga-nap. *Weszprémy Zoltán* főispán fölkererte a hölgyeket, legyenek szívesek az utcán énekelni a jótékony cél érdekében.

— Hova gondol, — méltatlankodott a szép *Keleti Juliska*, csak nem fogok én, a Vigszínház tagja a piactéren énekelni?!

— És Nagysád? — kérdezte a főispán *Kökény Ilonától*, aki szintén a kabarettel volt.

— Nagyon szívesen, mert viszont én nem vagyok a Vigszínház tagja. De ha lettem volna, akkor is énekelnék!

Keleti Juliska tudniillik már nincs a Vigszínháznál. Csodálatos. A Vigszínházban sokkal kevesebb dolgok fordulnak elő a piaconál. És nem röstelkednek a színpadon sans géne, ezer ember előtt, belefeküdni.

Az aradi vesztőhelyért.

A kecskeméti és nagyváradai társulatok vendéjjátéka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26

Szinte páratlan az az érdeklődés, amely a vesztőhelyalap javára rendezendő színelőadások iránt megnyilvánul. Keddi lapunknak azon híradása nyomán, hogy a jegyek szerdán forgalomba kerülnek, már kedden számos előjegyzés történt *Weisz Leó* könyv- és zeneműkereskedőnél, aki a hazafias célra való tekintettel, díjtalanul vállalkozott a jegyek árusítására. Noha a nagyváradai előadás jegyeit csak szombaton adja ki az előkészítő-bizottság, már *Erdélyi Miklós* színtársulatának vendégszereplésére is sok előjegyzés van.

Jegyváltások.

A Cigánybáró előadására érvényes jegyeket szerdán délután kezdte árusítani *Weisz Leó*. Az elsők között, akik jegyeiket megvásárolták, volt *Fábry Sándor dr.*, az Acev. vezérigazgatója. Ma már a páholyjegyek és az elsőrendű támlásszékek jó része elkelt. A legtöbb jegyvásárló két, vagy több jegyet vett, sőt olyan is akadt, aki egymaga tizenegy támlásszékre váltott jegyet. rdekések tartjuk leközlölni a mai nap jegyvásárlóinak névsorát:

Fábry Sándor dr., *Varjassy Lajos*, *Györöki Andrényi Károly*, *Kintzig János*, *Purgly László*, *Neuman Dániel*, *Gutzjahr Mihály*, *Rózsnyay nővérek*, *Csiky Tivadar*, *Binéth Ignác*, *Ransburg Sándor*, *Medveczky Márton*, *Kövér Márton*, *Fehér Gyula*, *Weisz Hugó*, *Szécsényiné Fleischmann Jenő*, *Bettelheim József*, *Popper Lajos*, *Bak Sándor*, *Szerémi Géza*, *Vecsei Jenő*, *Grimm A.*, *Bárony Andor*, *Kalmár Béla*, *Weisz József*, *Kun Dezső*, *Halmágyi Béla*, *Szentirmay Jenő*, *Török István*, *Deszternek Károly*, *Mihályffy Jenő*, *Szőllősi István*, *Blum Lajos*, *Weisz Leó*, *Verő József*, *Nagy Jenő*, *Eber Ottó*, *Dénes Lajos*, *Hajósi Márton*, *Stéger György*, *Bloch Károly*, *Kelemen István*, *Reményi Lajos*, *Popovics Demeter*, *Lippai Dezső*, *Szöke Lajos*, *Ardeleán Péter*.

A fent felsoroltak 104⁶ jegyet vásároltak, ami tekintettel arra, hogy a jegyárusítás csak délután öt órakor kezdődött, eléggé mutatja az érdeklődést.

Mariházyék Aradon.

Mariházy Miklós színtársulatának utazási programját ma véglegesen megállapította az előkészítő-bizottság. A társulat két csoportban érkezik Aradra. Az első csoport szombaton délután 11 óra 50 percekor indul Makóról és délután 3 óra 24 percekor érkezik Aradra. A második csoport indulási ideje déli 1 óra 54 perc, érkezési ideje 3 óra 50 perc. A vasutnál az előkészítő-bizottság által alakított fogadó-bizottság üdvözli a színtársulatot. A fogadó-bizottság elnöke: *Kovács Vince*, titkára: *Lits An'ál*. A bizottság teljes névsorát holnap közöljük. *Mariházy Miklós* ma értesítette az előkészítő-bizottságot, hogy színtársulata az érkezés után meg fogja koszorúzni a Szabadságszobrot. Ez az ünnepség délután fél öt órakor lesz. Ma már elkészült az első előadás diszes kiállítása,

magyar stílusú színlapja is, melynek szövege a következő:

Mariházy Miklós

kecskeméti színgazgató társulatának vendégszereplése

az aradi vesztőhely megváltása javára a nyári szinkörben

Aradon, szombaton, május hó 29-én.

Színre kerül:

A CZIGÁNYBÁRÓ.

Operette 3 felv. Írták: *Jókai Mór* és *Schwitzter Y.*
Fordították: *Gerő K.* és *Radó A.* Zenéjét szerzette:
Straus J. (Rendező: *Gulyás.*)

SZEMÉLYEK:

Zsupán K.	Fenyéri Mór	Pali cigány	Ujj Kalmán
Arzena lánya	Kerényi Adél	Józi	Vitéz Róbert
Mirabella	Kovács F.	Ferkó	Tabori Imre
Oroszár	Balogh Béla	Mihály	Szappanos
Caracéro	Gulyás M.	Egy nimfók	Mártontó J.
Clara	G. Székely	Szeri	Egyház J.
Szatti	M. Turchányi	Miska	Nyaray Lajos
Barinkay	Kondor M.	Miana	Pásztor
Gábor diák	Krasznay E.	Pista	Mihó László

Hajóslegények, cigányok, huszárok, markotányosok, apródok, udvarhölgyek, nép. Történik az I. felvonás a tengeri bánásban, a II-ik egy cigányfaluban ugyanott, a III-ik Bácsban. Idő: a múlt század közepe.

HELYÁRAK:

Alsó páholy 20 kor. I. em. páholy 16 kor. Támlásszékek (1—4 sor) 4 kor. Támlásszékek (5—10 sor) 3 kor. 20 fill. Támlásszék (11—14 sor) 2 kor. 40 fill. Támlásszék (15—22 sor) 2 kor. Erkély (1 sor) 2 kor. 40 fill. Erkély (2—6 sor) 1 kor. 60 fill. Erkély (7—10 sor) 1 kor. 20 fill. Polgári álló 1 kor. 20 fill. Deák- és katonajegy 80 fill. Karzat 40 fill.

Egy színlap ára 20 fillér.

Kezdeté este 8 órakor.

A Tatarjárás szereplői.

Hogy a nagyváradai Szigligeti társulat operett személyzetének aradi vendégszereplése iránt szintén nagy az érdeklődés, ezt nem is kell külön hangsúlyoznunk. *Erdélyi Miklós* társulata a Tatarjárást adja elő, a következő szereposztással:

Lohonyai, altábornagy	... Sik Rezső
Treszka, a leánya	... Batizfalvy Elza
Riza, báróné	... F. Károlyi Leona
Imrédy, huszárcapitány	... Décsy Alfréd
Lőrentey, főhadnagy	... Kassay Károly
Elekes, hadnagy	... Gózon Gyula
Wallerstein, tartalékos baka-	
hadnagy	... Hajnal György
Mogyoróssy huszárönkéntes	... Diósy Nusi
Gerő, intéző	... Krasznay Andor
Idike	... Lányi Edith
Szegfű Bandi	... Tóth Elek
Elemériné	... Sárváry Nusi
Bencze, béresgazda	... Szarvasy Soma
I-só	... Hevessy Mariska
II-dik) hölgy	... Hevessy Gusztó
III-dik)	... Tóthné Pogány Janka
Wuffler ezredes, a tábor-	
nagy adjutánsa	... Vank István
Piskás főhadnagy	... Erdélyi Sándor
Dömötör, hadnagy	... Toronyi Gyula
Gyurgyevics, hadnagy	... Székely Károly
Poroszlay, tiszthelyettes	... Pápay Lajos
Virág, strázsamester	... Rajcsányi István
Turi, szakaszvezető	... Asszonyi László
Suták, közhuszár	... Pálffy Béla
Biró	... Miksáy E.
Kisbiró	... Erőss S.
Egy asszony	... Lengyel M.
Kempele, baka	... Rózsa J.
I-só)	... Ács M.
II-ik) baka	... Losonczy G.
III-ik)	... Zajonghy E.

A nagyváradai társulat június 2-ikán játszik.

Zilahy levele.

A vesztőhely-alap növelése érdekében le-
rójja adóját a debreceni színtársulat is. Ezt a nagyváradai lapok híre nyomán már közöltük, de Zilahy Gyula hivatalos értesítése nyomán csak most érkezett az előkészítő bizottsághoz.
A levél így hangzik:

Az aradi újságírók és az aradi vesztőhely megváltására irányult mozgalom tizenhárom vezető bizottsága meghívását örömmel fogadtam és úgy a társulatom minden egyes tagja, mint én magam a legnagyobb kitüntetésnek vesszük.

Mindannyian átérezzük a meghívásnak erkölcsi értékét, mert tudjuk, mert érezzük, hogy a hazafias szent cél szolgálatára kész áldozatkészség, valamint társulatunk együttes működésével ezidőszert jogosan vindikált művészi siker kellékeit, szívünkben és képességünkben olyan lelkesedéssel és ügybuzgalommal bírjuk, hogy a kitüntető meghívást elfogadhatjuk és a tőlünk várt erkölcsi és anyagi sikert előmozdítani remélhetjük.

A cél hazafias és szent. Az eszköz legyen tehát méltó a célhoz, ez a mi legfőbb törekvésünk.

Ünnepnapot ülünk majd, midőn az aradi vesztőhely megváltása javára az aradi színpadon, az aradi közönség előtt, ha csak egy jótányival is, de a legnagyobb készséggel lerójuk azon hálánk és tiszteletünk jelét az aradi tizenhármaknak, amely hála és tisztelet időtlen-időig kell, hogy minden magyar szívében lakozzék.

Hogy a meghívásnak minél nagyobb és impozánsabb számban tehesünk eleget, magyar szerzők sikert aratott operettjét, Juhász és Deési „Atalanta“-ját visszük az aradi színpadra mint olyan darabot, amelyben leginkább kínálkozik alkalom társulatom művészi személynének a képességei legjobbjával adózni.

Zilahy Gyula,
igazgató.

Zilahy kijelenti végül, hogy csupán költségeinek megtérítését kívánja, egyébként teljesen díjmentesen játszik a hazafias cél javára. Az előkészítő bizottság már levélbeli érintkezésbe lépett Zilahy Gyulával, hogy a vendégszereplés részleteit megállapítsa.

M. Turchányi Olga a kecskeméti szintársulat vendégjátékáról.

✱

A szombaton, május huszonkilencedikén az aradi színpadon a vesztőhely megváltása javára játszó kecskeméti szintársulat primadonnája: Turchányi Olga, Maribázy Miklós igazgató neje, aki a színrekerülő Cigánybáró operettben Saffi szerepét játssza, az aradi vendégjáték alkalmából hazafias levelet küldött a rendező bizottság címére.

A kitűnő művésznő meleg impresszióit az Európa keletén sötétlő nagy rabszolgabirodalomnak: Oroszországnak állapotából meríti. A személyes tapasztalatok közvetlensége sugárzik ebből a levélből, amelyet itt közlünk:

Most, hogy az aradi martirok vesztőhelyét megváltani készül Arad fenkölt lelkű társadalma, élen a sajtóval, vezérül látva az összes nagyjait széles e hazának, most látom azt, hogy milyen hatalmas lelki érzés az, amit röviden „hazafiságnak„ neveznek.

Hogy mi a haza, hogy mi a honvágy, ezt talán én tudom a legjobban, aki mint fiatal színeszemete léptem át az ország határát és léptem be abba a hatalmas birodalomba, ahol ma is — úgy mint akkor — tombol és lázad az emberekben a szabadságvágy.

Beléptem a legelnyomottabb nép birodalmába, a nagy orosz birodalomba!

Végig mentem az egész hóvilágon, üldöztek farkasok és ott is folyton magam előtt láttam szép Magyarországot teljes fenségében ragyogó szépsé-

gében, amit megérteni nem tud más, csak a magyar!

Láttam ott magam előtt a szabadság küzdelmében elesett hazafiak roncsolt tetemeit, láttam ott felső parancsra testvért öldöklő testvért, láttam ezreknek eltorzult arcán a meggyötört lelkek rémes vonását. És mert láttam, érzem százszorosan azt, amit érez minden magyar, aki a tizenhárom nagy magyar iránt kegyeletet ápol szívében.

Hogy éppen Aradon rójuk le a kegyelet adóját, az pusztá játéka a szeszélyes véletlennek. Es hogy éppen ott, a marosparti házban történik, abban a muzsahajlékban, melyben az én ajkaimról hangzott a megnyitó prólog szava, ez a nekem oly kedves reminiscencia csak fokozni fogja lelkesültségemet. És ebben a lelkesedésben egyek vagyunk mi Aradra monók valamennyien. Hiszen annak a darab földnek a megváltásáért lépünk a hazaszeretet templomává nemesült „világot jelentő“ deszkákra, amely nekünk magyaroknak egy egész világ!

M.-Turchányi Olga.

Spitzer Ignác végrendelete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 2:

Az a félmillió koronás örökség, amely Spitzer Ignác humánus végrendelete folytán az aradi zsidó hitközségnek és zsidó intézményeknek jut, abba a helyzetbe hozza a hitközséget, hogy régóta huzódó terveit a közel jövőben megvalósíthatja. Az Aradi Közlöny munkatársának alkalmá volt beszélgetést folytatni Nemess Zsigmond dr.-ral, a hitközség elnökével, aki mindezekről így nyilatkozott:

— A hitközség ugyan még nem kapott hivatalos értesítést a végrendelet reá vonatkozó intézkedéseiről, természetes azonban, hogy mindenben a nyilvánosságra jutott végrendelet intencióinak megfelelőleg fog eljárni. Ami első sorban a létesítendő „Spitzer Ignác menház“-at illeti, arra nézve szem előtt fogjuk tartani az elhunyt nemes szándékait, melyet régebben előttem is többször kifejtett. A menház, amelyre a végrendelet Batthyány-utcai házáat, 360 hold földjét és 100,000 koronát hagyományozott, a hitközségi vagyontól teljesen elkülönítve, külön alapszabályokkal külön bizottság fogja kezelni, úgy, mint most a Deutsch Ignác árvaházat. Elaggott, elszegényedett, keresetképtelenné vált embereknek fog ez kényelmes lakhelyet biztosítani. Mihelyt a hagyatékot megkapjuk, azonnal hozzákezdünk a munkálatokhoz. A bécsi Altmanner-heim és a pesti zsidó-menház példájára akarjuk ezt létesíteni. Minderről majd természetesen a hitközségi közgyűlés fog dönteni.

— Kétszáz ezer koronát hagyott az elhunyt az új zsidótemplom részére. A templom-kérdés pénzügyi része már a nagyjelentőségű adomány nélkül is ugyiszólván perfekt volt. Magának a templomnak ülései, melyeknek vételárát tiz esztendő alatt tervezzük befizetendőnek, majdnem egy harmadát adják a szükségelt összegnek. Nincs eldöntve még a hely kérdése. Egyelőre a város kitűzte a tárgyalásokat a Nyári színpad helyén való telekre. Ezek most folyamatban vannak és a templom minden valószínűség szerint erre a helyre fog kerülni. Legközelebb ülést tart erre nézve, az építészeti bizottság és 1910. tavaszán már hozzá lehet fogni a templom építéséhez.

— Az egyéb zsidó jótékony hagyományok a végrendeletben megjelölt célokra fognak fordítottatni.

*

A leltározást ma nem folytatták. Holnap délelőtt a lakáson leltároznak, délután pedig már alkalmasint a tanyán folytatják az eljá-

rást. A Batthyány-utcai ház különben most még csendesebb mint gazdája életében. Az öreg házvezetőné és Spitzer Ignác inasa szigorúan őrködnek afölött, hogy idegen ember be ne menjen oda.

SPORT.

Pünkösdi Athletikai Viadal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26.

Az Aradi Posta és Távirida Tisztviselők Sport Egyesülete által f. hó 30-án azaz vasárnap saját sporttelepükön (vágóhid és honvédszárnylaktanya közt) rendezendő kerületi atletikai viadal szokatlan nagy érdeklődéssel találkozott a délvidék athlétái körében. A temesvári és szegedi atletikai klub 14—14, a „Bácska“ Szabadkai Athl. Club 6, Az Aradi Toldi Athl. Club és a Bajnoki Sport Egyesület 1—1 legjobb athlétáját indítja ezen felette érdekes versenyre, azonkívül a rendező Postás Sport Egyesület pedig 25—30 versenyzővel vesz részt.

Különösen nagy érdeklődésre tarthat számot a 1/4 angol és sulydobó bajnoki száma. Az előbbiben Duffner és Mittermayernek — postások — erős ellenfelei lesznek Délmagyarország legjobb 400 méteres futói: Bella Sándor, Bukovinszky Béla (T. A. C.), Mamuzich István, Czopkó Antal („Bácska“ Sz. A. C.), Niessner Aladár, Sebő József (Sz. A. C.) személynében. Az utóbbiban szintén erős küzdelemre lesz kilátás Mezőfalvy (postás), Rácz (Sz. A. C.), ifj. Witzenez Márton, Löbl Hugó, Kleiser Nándor (T. A. C.) között. Különös érdeklődésre tarthat számot a szegedi Rácz, aki tavaly csupán indisposíciója folytán maradt le Mezőfalvyval szemben az első helyről. A diszcosz és gerelyvetésben ugyancsak erős ellenfelek kerülnek egymással szembe a jelenlegi bajnokkal, Mezőfalvyval (aradi postás).

A versenybírók a lehető legszerencsésebben lett összeállítva Hamory László dr. elnöklése alatt Szöl Ernő, Szathmáry János, Alt János, Balogh István, Szende Izsó, Szatmari Rezső, Stepanek Rezső, Balázs Géza, Fritz Zsigmond, Groszmuk Józseffel, akiknek személye garanciát nyújt egy versenyzők, mint a közönség részére a verseny stilszerű lefolyásáért.

Nagyban fogja növelni a verseny érdekességét a 2 angol mértföldes síkfutásra és a gerelyvetésre a Neuman Testvérek cég által felajánlott tiszteletdíjak, melyek már a holnapi nap folyamán Kintzler Ernő ékszerész kirakatában a többi verseny díjakkal együtt közszemlére ki lesznek állítva. A verseny pályára bárki díjtalanul bemehet, de a program megvétele — melynek ára 50 fillér lesz — kötelező.

+ Pünkösdi labdarugó mérkőzések. Komoly munkával készül az Aradi Athletikai Klub vezetősége és football csapata a pünkösdi nagy football mérkőzésekre. A maga nemében egyedül álló lesz a két napos meeting, melyen alkalma lesz városunk közönségének élvezetes szép játékok keretében gyönyörködni a két fővárosi csapat és az Aradi Athletikai Klub football csapatának fejlett technikájában. A Nemzeti Sport Klub, mint az országos II. osztályu bajnokság első helyezetteje 1908—909. évi könnyed győzelmével Budapesten általános fel-tűnést keltett s méltán szolgált rá azokra a minden oldalról megnyilatkozó elismerésekre, melyekkel a hivatásos sportsajtó elárasztotta. Az Ujpesti Torna Egyesület, mely pünkösdi másodnapján délután játszik Aradon, az I. osztályu bajnokságokban állotta meg helyét dicsegetreméltóan s előrelátólag nem marad mögötte játékában a másodosztályu bajnoki csapatnak. A klub elnöksége úgy a vasárnap, mint hétfői mérkőzésekre 80—80 fillér belépődíjat állapított meg, a két napra érvényes együttes jegy árát pedig 1 kor. 20 fillérben állapította meg.

Megszökött „szeszgyáros.”

Egy szegedi kereskedő csalásai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 26

Mai lapunkban röviden irtunk arról a fel-tűnést keltő szökésről, mely Szeged város egész társadalmát foglalkoztatja. Lustig L. Lajos, a Szegeden és vidéken ismert nagykereskedő többek megkárosítása után titokban eltávozott a városból. Ma a következőkben egészítjük ki tudósítónk adatai nyomán első híradásunkat:

Lustig Lajosnak a szegedi tanyákon, Domaszéken volt a „szeszgyára.” Azért teszszük idézőjelbe, mert a szeszgyár egy szinből, két üstből, egy hűtőből állt. Legalább abból állt most, amikor több tízezer korona miatt lefoglalták. Lustignak a szeszgyáron kívül birtoka is volt, a birtokon kis szőlővel, kis kerttel és kis földdel. Lustig Lázár tehát így nevezte önmagát: szeszgyáros, szőlőbirtokos, kerttulajdonos és földbirtokos. Csakhamar egész Szeged így nevezte. Az adósságával párhuzamban emelkedett a népszerűsége. Városatyának, törvényhatósági bizottsági tagnak választották. Indítványt indítványra halmozott. Nem egyszer, akár a tanácsot is leszavaztatta.

Nagylábon élt. A más pénzből. Mert akitől csak tudott, attól mindtől pénzt — ezreket, százakat, koronákat — kért. A „szeszgyára”-ba üzletvezetői minőségben akart embert alkalmazni és előre magához vette annak a néhány ezer korona megtakarított pénzét. Bankoktól, magánosoktól, váltóra, hitbizományba, kölcsön szerzett pénzt. Szívesen adak neki.

Tett más egyebet is. Borokat vásárolt, zálogba tette. Még üres hordókat is vett meg, akár részletfizetésre is. Sőt csempészkedés miatt is bajba került. Emiatt 50.000 korona bírságot rótt ki rá a város, amely most bottal ütheti a félszázézer korona nyomát.

Hogy mily ügyesen dolgozott Lustig Lázár, arra a legjobb példa az, ahogyan az egyik szegedi tanyai parasztagdától 1600 koronát kicsalt. A gazda szomszédja volt a városatya szeszgyárának. Az ősszel eladta a borát. Kapott 1605 korona 10 fillért. Hozta volna be a szegedi csongrádi takarékpénztárba a kapott pénzt. Az utjába állt Lustig Lázár.

— Sose vigye be gazduram azt a kis pénzt. Inkább adja ide nekem, sokkal nagyobb kamatot adok én.

— Dehát úgy gondolom, jobb helye volna a bank — mondta a gazda. Lustig pedig adta a megsértettét.

— Hát mit gondol, hogy én, városatya, szeszgyáros, nagykereskedő, földbirtokos, und azó veiter a maga ezerhatszáz koronájával tán megszököm?

A szegény parasztagazda szinte erőszakkal nyomta Lustig Lázár markába az 1605 korona 10 fillért. Azután pedig szólt:

— Hallja barátom, itt van az öt korona meg a tíz fillér, tartsa meg. Én kikerekitem a kölcsönt, az ezerhatszáz koronát tartom meg.

A naiv, együgyű parasztagazda pedig boldogan ujságolta a tanyai gazdáknak, hogy milyen becsületes az a Lustig L. Lajos. Kikerekítette előre a kölcsönt.

Már régóta szorult a hurok Lustig körül, a hitelezők, a kölcsönt adók rendkívül türelmetlenkedtek. Lustig ekkor imponálni akart. Az utóbbi időben minden közgyűlésen hatáskor, atyai beszédekben követelte Szeged számára a szeszkontingenst. Es kitudta szaladgálni, hogy mindig, mindenütt adtak neki halasztást. Még az adóhivatalban is. A váltóinál is. A kölcsönadóknál, a pénzügyigazgatásnál is, mindenütt.

Hanem a múlt héten Szekerke Lajos adóügyi tanácsos árverezést tűzött ki ellene, kilencszáz korona adótartozás miatt. Péntekre tűzték ki az árverés napját. Csütörtökön este pedig megszökött Szegedről Lustig. Senki se tudja, hova ment. A felesége és a négy gyermeke sem. A szegedi rendőrségnél utlevelet váltott ki, hogy — mint mondta — beutazhassa tanulmányuton a világot.

Sikkasztás miatt is följelentették Lustig Lajost a szegedi rendőrségen. Sőt azt beszélnek Szegeden, hogy több mint százezer koronáról szóló váltóhamisítás miatt is följelentik Lustig L. Lajost, de a rendőrség kedden éjszakáig csak a sikkasztásról tett följelentésről tud.

Fegyházra ítélt végrendelet hamisítók.

Letartóztatták az összes elítélteket.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 24.

Ma este hirdette ki három napi tárgyalás után a budapesti büntető törvényszék ítélt tanácsa Gelléri Szabó János végrendeletének meghamisítói ellen hozott ítéletét. A törvényszék beigazoltak látta, hogy Battik Sándor és neje, Filepp Gizella, a tehetetlen agastyánt utolsó akaratának reájuk kedvező módon történő megnyilatkozására bűnös uton kényszerítették reá és ezért súlyos fegyházbüntetéssel sújtotta őket, segítő társaikat pedig börtönbe juttatta. Valamennyiüket nyomban letartóztatták.

A szenzációs bűnügy utolsó aktusairól a következőket jelenti fővárosi tudósítónk:

A tegnapi tárgyalás — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ugyancsak telve volt izgalommal. A főtanu vallomása után odalépett Filepp Gizellához és bocsánatot kért vallomása miatt; az egyik tanu, Jetnárné, ki Battikék szolgálatában állott, a törvényszéki palota előtt leköpte Battikét és ennek nőrokonát.

A legfontosabb tanuvallomások már megtörténtek. A tárgyalási terem ma is zsufolásig megtelt. Nagyon sok urhölgy érdeklődik a tárgyalás iránt, a folyosón pedig oly nagy a csoportosulás, hogy az elnök ma is kénytelen volt nagyszámu rendőrséget igénybe venni.

Makucz Arthur elnök egynegyed 10 órakor nyitja meg a tárgyalást és bejelenti, hogy a dr. Gergely védő által bejelentett két tanut a bíróság beidézte.

Terhelő tanuk.

Elsőnek Spisák Biri szakácsnét hallgatja ki a bíróság. Csupán Fülepp Gizellát ismeri, mivel ellenséges viszonyban van, mert följelentette őt, hogy megakarja tanuit mérgezni. Ezen ügy azonban meg lett szüntetve.

1903. óta volt Gelléri Szabó Jánosnál alkalmazásban és tudja, hogy Fülepp Gizella több ízben kért az öreg urtól nagyobb összegeket. Nagyon szeretett mulatni és a méltóságos urral sokszor gorombáskodott. Tanu hallotta, hogyha az öreg ur valami bevásárlásra 20 forintot adott Battikénak, ez keveselte az összeget és azt mondta, ezt adja a cselédeknek. Pedig havonta 1000 forintot kapott. Spisák tanu határozottan kijelenti, hogy meg volt mérgezve, mert három hétig feküdt a Rókus-kórházban. Azonban az ügyészség nem látta a mérgezést bebizonyítottak és elejtette a vádat. Fülepp Gizella ki akarta turni állásából és mondta is ta-

nunak, hogy elbánik vele. Fülepp Gizella sokszor megrázta az öreg urat és gorombán pénzt kért tőle.

Fülepp Gizella a tanu vallomására azt mondja, hogy Spisák Biri elmebeteg és csak képzelődés az egész mérgezési história.

Spisák tanu elmondja, hogy Fülepp Gizella neki sokszor pirulákat adott be, mikor influenzája volt. Később porokat is adott, de ezektől nagyon rosszul lett és kórházba került.

Gergely dr. védő kérdésére elmondja a tanu, hogy nem tudja, miért volt az elmebeteg-osztályon három hétig. A tanut vallomására nem esketi meg a bíróság.

Battikné és a rokonok.

Sepsi Istvánné, született Kucsera Mária tanu is csupán Battik Sándornét ismeri. Tudja, hogy Battikné nagyon rossz viszonyban volt Gelléri rokonaival és hallotta egy ízben, midőn Szabó Elek azt mondta: „lelövöm mint egy kutyát.” Az öreg urat sokszor legazemberezte, sőt egyszer dühében meg is verte.

Fülepp Gizella tagadja, hogy ő az öreg urat bántalmazta és kijelenti, hogy tanu vallomása nem igaz.

Hallotta azt is tanu, mikor Gelléri Tóthfalussy háziorvosnak azt mondta: „szeretnék ettől a nőtől megszabadulni.”

Gergely dr. védő kérdésére elmondja a tanu, hogy Szabó Elekkel több ízben beszélt, de Szabó azt mondta neki, ha kihallgatják, csak a tiszta igazat vallja. A megrázási jelenetnél csak tanu volt jelen.

Polónyi Dezső védő tiltakozik az ellen, hogy tanut más ürügy alatt idézték be és másra hallgatták ki, mert tanu 1906-ban volt szolgálatban.

Makucz elnök rendreutasítja Polónyit ezen kijelentésért és tanut vallomására megesketi.

Gergely dr. védő Augenstein Károly tanu kihallgatását nem kéri.

Elnök megjegyzi, hogy három napig ke-resték a tanut és most elállnak a kihallgatásától. Tanut elbocsátja.

Tíz órakor az elnök a tárgyalást egy órára felfüggesztette.

Szünet után.

Battik Sándor védője indítványozza, hogy hallgassák ki a jelenlevő Klein Izidor dr. losonci lakost arra vonatkozólag, hogy mennyit ér Battik losonci birtoka. Ezt elrendelték.

— Maga direkt a tárgyalásra jött Budapestre? — kérdezte az elnök.

— Igen. Nagyon érdeklődöm az ügy iránt, meg azután ismerem a vádlottakat.

— Sok ideje lehet magának — válaszolt a közönség derűtsége között az elnök.

A tanu ezután a birtok értékéről adott felvilágosítást.

A szakértők.

Ezután az irásszakértőket hallgatta meg a bíróság, akik azt a véleményt terjesztették elő, hogy a végrendeleten levő aláírás, meglehetősen sikerült utánzás. Hogy ki utánozta az aláírást, azt nem lehet megállapítani.

A bizonyítási eljárást 12 órakor befejezték és Varga ügyész nyomban megkezdette vádbeszédét, amelyben megvilágította az ügy egész háttérét. A vádlottak elítélését kérte. Azután Vázsonyi dr. szólalt fel, aki szintén a vádlottak megbüntetését kérte.

Délután 2 órakor az elnök a tárgyalást délután 3 óráig felfüggesztette.

A tárgyalás újbóli megnyitása után a védők tartották meg védőbeszédeiket. A bíróság ezután ítélehozátra vonult vissza.

Az ítélet.

Késő este hirdette ki a törvényszék ítéletét a közönség izgalmas érdeklődése mellett. A törvényszék mind a hat vádlottat bűnösnek mondotta ki és elítélte:

Battik Sándort három évi és hat hónapi fegyházra, amelyből hat hónapot kitöltöttnek vett,

Battik Sándornét három évi fegyházra, amelyből két hónapot kitöltöttnek vett,

Krudy Gyulát egy évi és hat havi fegyházra, amelyből három hónapot és két hetet kitöltöttnek vett,

Krudy Ferencet két évi fegyházra, amelyből három hónapot és két hetet kitöltöttnek vett,

Krudy Ernőt egy évi és hat havi fegyházra, amelyből három hó és két hetet kitöltöttnek vett,

Landau Samut egy évi és hat havi fegyházra, amelyből három hónapot kitöltöttnek vett.

A bíróság *Gelléri Szabó János végrendeletét hamisítottnak és érvénytelennek jelentette ki.*

Az ügyész az ítéletben megnyugodott. Valamennyi vádlott felmentésért felebbezett az elítélés miatt.

Az ügyész ezután a büntetés nagyságára való tekintettel, valamennyi elítelt *azonnali letartóztatását* indítványozta.

A bíróság rövid tanácskozás után helyt adott az ügyész indítványának és az összes szabadlábon volt elítéltek *azonnali letartóztatását* rendelte el.

A szabadkai gyilkosság.

A Haverda-ügy örültje.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 26.

A nyomozás a mai nappal sem haladt előbbre. Sem a szabadkai, sem a budapesti rendőrség máig kinyomozni nem tudta azokat, akiket Klein állítólag alibi tanukul akart megszerezni. Jánossy vallomásának sok részletéről derült ki az, hogy a tényeket nem fűdi. Costan vizsgálóbíró Jánossyt újból csak akkor hallgatja ki, ha a rendőrség nyomozásai pozitív támpontot nyújthatnak. A vizsgálóbíró ma újból kihallgatta Haverda Mariskát, de ma sem mondott mást, mint amit eddig vallott. Átkozta Vojthát és Jánossyt, akik őt a romlásba hajszolták. Lehetségesnek tartja, hogy Jánossy a gyilkos, de kizártnak, hogy Vojtha bűnrészes. Ismételten hangoztatta ártatlanságát és kérte szabadlábra helyezését.

Mig Haverdával és Jánossyval senki nem törődik, addig Vojtháról édesanyja és nővére naponként tudakozódnak. Vojtha édesanyja, egy törődött öreg és nagyon szegény asszony, aki rokonsága támogatására van utalva, elzalogosította még az ágyneműjét is, hogy fiának ne kelljen rabkoszton sinylődni.

A mai eseményekről alábbi tudósításunkban adunk számot:

Folytatólagos nyomozás.

Budapesti tudósítónk jelenti: A törvényszék vizsgálóbírája ma megkereste a budapesti rendőrséget, hogy nyomozza ki azt a nőt, aki a Hűvösvölgyben megszólította Jánossyt és Vojthát, amikor a Browning-revolvert kipróbálták. Továbbá tanuképen fogják kihallgatni Schlezinger dob-utcai ószerest, ahol a fegyvert vették.

A szabadkai törvényszék vádtanácsa holnap fog dönteni a vizsgálati fogság elrendelése ellen beadott felfolyamodás tárgyában. Haverda Mariskának ugyszólván egy egész irodát kell berendezni, ahol egyre-másra veszi át polgári pereiben a hivatalos irásokat. Jánossy új védőjéül az ügyvédi kamara ma a legfiatalabb szabadkai ügyvédet, Pfeiffer Ernő drt rendelte ki.

Mit vallott Vojtha?

Már megjelent tudósításunkban csak nagy általánosságban emlékeztünk meg Vojtha Antal vallomásáról, amelyre vonatkozólag a vizsgálóbíró csak annyit közölt, hogy Vojtha külsőségekre vonatkozólag itt-ott beismerésben van, de a gyilkosság lényegére vonatkozólag a tagadás konok álláspontjára helyezkedett. Ma részleteket is adtak ki Vojtha vallomásából:

— Nem igaz, hogy március 26-án Szabadkán jártam Jánossyval, s hogy Haverdáné házát megmutattam neki. Az sem való, hogy a gyilkosság tervével előzetesen foglalkoztunk Haverda Mariska lakásán. Április 3-án összevesztünk Jánossyval és azóta nem is találkoztunk. A gyilkos terv fejleményére ingerenciával nem is lehettem. Azt is tagadom, hogy március 27-én együtt utaztam Jánossyval Szabadkára. Tény, hogy jártam itt, de ennek története van. Ez időben Hódmezővásárhelyen voltam a feleségemnél, akihez, Szabadkán lakó nővéremtől táviratot kaptam, hogy azonnal utazzam Szabadkára, mert édes anyámat bal-eset érte: megégett. Le is utaztam Szabadkára, ahonnan másnap Budapestre mentem.

Vojtha vallomásának többi része jelentéktelen és újabb kihallgatásától, amelynek megtörténteig adatok felderítésére is számíthatnak, kedvező eredményt remélnek. Vojtha édes anyjának, aki földhöz ragadt szegény asszony, kis boltja volt a városban, de azért, hogy szűkös viszonyok között megélhessen, nagyon rászorult gyermekei támogatására. Fiának a sorsa nagyon leverte, boltocskáját potom áron eladta és Magyar-Kanizsán lakó leányához, aki egy ottani tanító felesége, utazott ma délben. Eddig is ő gondoskodott Vojtha kedvezményes ellátásáról és elutazása előtt újabb tíz napra kifizette fiának kosztját.

Külön sirban.

Szabadkáról írják: A Haverda-familiának családi kriptája van. Szerény, egyszerű sírboltjuk, amelyet nem nagy költséggel építettek, hiszen köztudomású, hogy nagyon megfogták a garast s hogy a városban híresek voltak rettenetes fukarságukról. Haverda Boldizsár derecsdő fejjel kezdett költeni, de csak egyetlen szenvedélye volt: a nő. Ezek közül is egyetlen egy leány iránt volt jó szívvvel és szokatlan bőkezűséggel látta el életében is, meg a halála után is. E miatt a meggyilkolt özvegy nem is tudott jó szívvvel gondolni porladozó urára és határozott kívánsága volt, hogy ne tegyék halála után közös sirba Haverda Boldizsárral, a kinek a tulvilágon sem akart megbocsátani.

Mikor olyan nagyot is vétett az a szerencsétlen ember! Huszezer forintos díjlevelet adott szive hölgyének, aki az ügyvéd halála után, pör utján, az utolsó fillérig be is hajtotta az özvegyen követelni valóját. Amikor a bíróság úgy döntött, hogy le kellett olvasni az ezresek, a nagyon fukar asszony a haját tépte és súlyos átkok közepette így kiáltott föl:

— *Halálom után ne tegyenek közös sirba azzal a gonosszal!*

Az özvegy asszony még évek eltelté után is megmaradt e kívánsága mellett és úgy oldották meg a dolgot, hogy Haverda Boldizsárt felesége rokonainak a sírboltjában temették el.

Az ügyvéd érekeporsója Szukop Ferencné kriptájában fekszik. Ez az asszony nővére volt Haverda Boldizsárnénak, akit viszont Haverda Mátyásné sírboltjában helyeztek el.

A kapzsi emberek földi istene, a bűnös pénz, a pénz, amely ebben a szabadkai rémdramában is elsőrangú, fontos szerephöz jut, így választotta szét még haláluk után is azokat, akiknek csak addig volt közösségük, amíg egy istent imádtak:

— A Pénzt!

Abban a pillanatban, amikor Haverda Boldizsár hűtlen lett ehhez a bálványhoz, a zsugori asszony elátkozta. És ez az átok haláluk után is ketté választja őket!

A bűnügy örültje.

A Haverda-ügynek már egy örültje is van. Mint Szabadkáról táviratozzák a szabadkai városi elmeorvóházba ma beszállítottak, egy *Kolis Béla* asztalossegédet, aki állandóan mohón olvasta a Haverda-ügyről megjelent közleményeket. A szerencsétlen ember elméje megzavarodott. Azt képzei, hogy szerelmes Haverda Mariskába és az a rögeszméje, hogy meg kell ölni Petrich kapitányt, szerelmese üldözőjét. Az orvosok megállapították, hogy köz- és önvészélyes örült.

A Kardos-család köröztetése.

Kenyeret és becsületet keresnek.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 26.

Megirtuk, hogy a budapesti királyi tábla elővezetési parancsot adott ki Kardos Lipót és fiai ellen, mert bűnügyük felebbezési főtárgyalására nem jelentek meg. A rendőrség kereste Kardosékat, de nem találta, mert ezek eltűntek Budapestről.

(Elrendelik a köröztetést.)

A táblai tanács elnöke — mint budapesti tudósítónk jelenti — a mai tárgyalást féltizenkét órakor nyitotta meg. Elnök jelentést tett arról, hogy a főkapitányság válasza Kardosék hollétét illetőleg még mindig nem érkezett be, ennél fogva a tárgyalást felfüggeszti. Félóra múlva újból megnyitotta az elnök a tárgyalást, amelyen felolvasta a rendőrségnek azt az értesítést, hogy egyik vádlott tartózkodási helyét sem sikerült kinyomozni, a vádlottak Budapestről ismeretlen helyre távoztak el.

Az ügyész ezután indítványt tett, hogy miután a vádlottak szökése nyilvánvaló, a bíróság *rendelje el Kardosék köröztetését*. A bíróság rövid tanácskozás után elrendelte a köröztetést.

Azt is megirtuk ma, hogy csak Kardos Lipót maradt Budapesten, ő is betegen fekszik Ferenc-körut 32. szám alatti lakásán.

(Beszélgetés Kardos Lipótnéval.)

Egy hírlapíró ma délelőtt ott járt a második emeleti lakáson, ahol azonban csak Kardos Lipótnét és leányukat találta otthon. Az öreg Kardos nincs is Budapesten, Bécsben fekszik, az *Allgemeine Krankenhausban*, ahol a minap végeztek rajta súlyos orvosi műtétet.

A szerencsétlen asszony, akire az egész család kálváriája sulyosodik, könnyek között mondta a következőket:

— Semmi ok nem volt a gyerekeimnek és a férjemnek sem arra, hogy megszökjenek. Nagy bizalommal tekintettek a tárgyalás elé, amelyet azonban szeptemberre vártak. Addig is élni kell, de itt Budapesten és az egész országban, ahová a lapok a bűnpör hírét elvitték, nem tudtak keresethez jutni. Mit tegyenek

itt olyan emberek, akik még egy év előtt közbecsülésben éltek, ma meg már ujjal mutattak rájuk. Olyan rettenetes családi meghasonlást okozott ez a meghurcoltatás, hogy a fiaim még tölem sem bucsuztak el.

„Elmegyünk. A kenyerünket és a becsületünket keressük meg. Még boldogok lehetünk, kedves, jó anyánk. A felsőbiróság is fölment bennünket. Ártatlanul szenvedtük el a rendőrség tévedését.

Fiaid.

— Ezt a cédulát hagyták itt nekem. Semmi többet; csak nyomort és kinszenvedést. Tessék, nézzen csak ide, itt van egy esomó zálogcédula. Aminek értéke volt, az már a zálogházba vándorolt. Az én pénzem uszott el a bankban, nem a Vécseyeké. Hiszen a felügyelőbizottság elnöke volt Vécsey Tamás méltóságos ur. A fia, ifj. Vécsey Tamás, bizottsági tag volt, Vécsey Loránt és Vécsey Kálmán pedig első tisztségeket viseltek, míg a veje, dr. Koos ügyésze volt a banknak. Ha a fiaim herdálták volna el a pénzt, akkor ők csak megakadályozhatták volna ebben.

— A rendőrség pedig megint rajtunk próbálja ki nagy buzgalmát. Az éjjel éppen tizenkét órakor csöngetett föl hozzánk egy detektív és kereste a férjemet. Az egész lakást felturta, ágy alatt, szekrény fölött kereste a férjemet. Még a dohányszelencébe is benézett. Nem találta ott sem. Hiszen szép dolog a közbiztonság, de nem tudom, miért éppen éjjeli 12 órakor tesz a hatóság látogatást nálam. Az, hogy koldusbotra juttattak, hogy öregségemre a legnagyobb bizonytalanságnak és a legbiztosabb nyomornak vagyok kitéve, azzal senki nem törődik.

Az öreg asszony, akit nagyon megviselt az utolsó néhány hónap izgalma, még csak abban bizik, hogy a szeptemberi tárgyalás is megadja a Kardos-fiuknak az elégtételt. Kijelentette még azt is, hogy az idézés odajött a bejelentett rendes lakásra, de akkor már eltávoztak a fiai. Hamis lakást senki nem jelentett be.

Kardosék különben egy nagy szenzációt tartogatnak a tárgyalásra, amely szoros összefüggésben áll az egyik Kardos-fiu válófélben levő feleségével.

A rendőrség Nagykárolyban és Halmiban kerestette tegnap a Kardosokat, mert állítólag ideutaztak egy 9-én tartott esküvőre, azonban innen Stefkovits rendőrkapitány azt a távirati értesítést kapta, hogy itt nem voltak.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* A kecskeméti szintársulat május 29-iki (szombat) előadására jegyek, Weisz Leó hangversenyrendezőnél, (Minorita-palóta) kaphatók.

* Az Uránia-színház sportmüSORA. Az Uránia színház új specialis müSORA indokolja azt a nagy érdeklődést, mely a közönség körében a nagyszerű látványosságok iránt megnyilatkozott. A világ minden részében lezajlott legnagyobb sportesemények jelennek meg élethű reprodukcióban a közönség előtt. Lehet-e nagyszerűbb látványt elképzelni, mint a Gordon-Bennett automobil verseny, mely itt játszódik le szemeink előtt. Még elképzelni is lehetetlen egy zergevadászatot, mely halálos veszedelmekkel körveszi a meredek sziklákat járó vadászt. Vagy nem-e felséges látvány a világ leghíresebb akadályversenyét, a liverpoolit a maga izgalmas valóságában végig élvezni? A tátrai teli sportok hazánkban eddig alig kultivált sportemelt ismertettek meg velünk. Alig találunk a szebbnél-szebb látivalóval, melyet a világgal összehasonlított műsor nyújt. A ritka műsorok még csak csütörtökön és pénteken kerülnek előadásra.

791

HIREK.

Elbocsátott szálloda-igazgató.

Rejtélyes igazgatósági határozat.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 26.

Budapesti tudósítónk jelenti: Fővárosszerte nagy szenzációt keltett ma az a hír, hogy a Royal-szálló igazgatóját, *Schmidtet*, akit mindenütt, mint kiváló szakembert ismertek és aki a Royal-szálló vezetésével a részvénytársaság előtt nagy érdemeket szerzett, — ma hirtelen elbocsájtották állásából.

A szálló részvénytársaság igazgatósága tegnap ülést tartott, amelyen konstataulta, hogy a szálloda örvéndetesen virágzik és a forgalom szépen emelkedik, azt is elismerte, hogy ez az örvéndetes jelenség Schmidt igazgató működése alatt történt. Mindazonáltal az igazgatóság elnökének indítványára kimondotta az igazgatóság, hogy *Schmidt igazgató működésére tovább nem reflektál.*

Az igazgató nagy megütközéssel fogadta a határozatot és amikor megkérdezte annak okát, ezt a választ kapta:

— Több okot is mondhatnánk, de egyet se mondunk.

Az igazgató hatvanezer korona kártérítést követel, aminek meg nem fizetése esetén, perrel fog fellépni.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 27-én az időjárás: enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.

— A bolgár király Bécsben. Bécsből táviratozzák: *Ferdinand* bolgár király és felesége, *Eleonora* királyné nemsokára meg fogják látogatni *Ferene József* királyt.

— Az államvasutak elnökigazgatójának távozása. Beavatott forrásból jelentik, hogy *Ludvig* Gyula, az államvasutak elnökigazgatója, kinek a király a *Ferenc József*-rend nagykeresztjét adományozta, május végén hagyja el állását és június 1-én bucsuzik a tisztviselői kartól. A kormány, egyrészt tekintettel a kabinet lemondására, másrészt az államvasutaknál tervezett szervezeti reformra: egyelőre nem tölti be az államvasuti elnökigazgatói székét, hanem *Marx* miniszteri tanácsos végzi ideiglenesen az elnökigazgatói teendőket.

— Az aradi ügyvédi Kamarából. Az aradi ügyvédi kamara ma jegyezte be az ügyvédek lajstromába *Szabó Frigyes* dr.-t, aki a budapesti ügyvédvizsgáló bizottságtól a múlt héten nyerte el ügyvédi oklevelét. Az aradi előkelő társaságokban kedvelt fiatal ügyvéd, mint *Mandl Vilmos* dr. irodájának társtagja, Aradon kezdte működését.

— Érdekes képviselőválasztás Vácott. Vácott — mint onnét táviratozzák — ma folyt le a képviselőválasztás óriási érdeklődés mellett. A két függetlenségi párti jelölt közül *Miltényi Aurél* 1271, *Breszli* Elemér 1269 szavazatot kapott, míg *Tarczai Lajos* szocialista jelöltre két szavazat esett. Minthogy ekképen *Miltényi* abszolút többséget nem nyert, közte és *Breszli* között új választás lesz.

— Az angol király lova Derby-nyerő. Londonból táviratozzák, hogy ma futtatták a világ legnagyobb lóversenyét, az angol Derbyt. A versenyen az angol király *Minoru* nevű lova futott be elsőnek, amit a közönség nagy örömmel vett tudomásul. *Edwárd* király amióta uralkodó, nem nyert díjat, csak welszi herceg korában nyert első díjat két lovával.

— Tolsztoj kiadója hazaáruló. Pétervárról táviratozzák: A törvényszék *Velten* kiadót, aki Tolsztojnak „*Ne ölj*” és „*Levelek a szabadelvűekhez*” című könyveit kiadta, hazaárulás miatt hat havi várfogságra ítélte. Mikor Tolsztoj erről tudomást szerzett, levélben kérte a vizsgálóbíró, hogy hazaárulás miatt ellene is indítsa meg a bünygyi eljárást, mert ő sem akar kiadójánál jobb elbánásban részesülni. Az ügyészség azonban Tolsztoj ellen nem merészel vádat emelni. Bünyöségének kimondása Szibériába való száműzetését jelentené.

— Halálozás. *Meisl* Lipót nyugalmazott oklitanító folyó évi május hó 26-án reggel 8 órakor, életének 76-ik évében hosszas szüvesedés után elhunyt. A megboldogult hült tetemei folyó hó 27-én délután fél 6 órakor fognak a *Petőfi*-utca 11. sz. gyászházba az izr. sírkertben örök nyugalomra helyezni. Az elhunytban *Meisl* Sándor, a *Meisl* és *Adler*-cég beltagja atyját, *Váradi* Alfréd, a munkásbetegség-égyelő pénztár tisztviselője apósát gyászolja.

— Egy rendőrkém meggyilkolása. Pétervárról táviratozzák: *Vöriged* orosz rendőrségi titkos ügynököt, akinek különösen a hatóságokat érdeklő levelek felbontására volt megbízása, ma a lakásán meggyilkolva találták. Valószínűleg a forradalmárok ölték meg.

— Adomány a Gyermekevédő-Ligának. *Ivanov* Szlavkó arad gáji borbély üzlettulajdonos 3 korona 18 fillért adott az országos gyermekevédő ligának az Aradi Közlöny utján.

— Előadás a kirakatrendezésről. A kirakatrendezés ügyének helyes kultuszát, az izlésfelesztésnek ezt a módját szolgálja egy, a közönség számára is érdekes előadás, amelyet az *Aradi Kereskedők Köre* rendez a közeli hetekben. Az előadást *Radányi László* dr., a budapesti kirakatverseny rendező-bizottságának titkára, az *üzlet* c. szaklap szerkesztője tartja. A kirakatrendezés művészete és a kirakatversenyek cím alatt. Az előadás június 6-án, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor, az aradi *Uránia* Színház helyiségében lesz. Az előadást a következő vetített képek kísérik: 1. *A Budapesten tartott kirakatverseny 30 legszebb kirakata.* (Rákos S. budapesti fényképész felvételei.) 2. *Külföldi áruházak kirakatai.* *Somogyi Károly*, a budapesti *Luxfer* Prismagyár főnökének felvételei. Az előadásra a kör nagyobb szabású előkészületeket tesz, s az nemcsak a kereskedőosztály részére ígérkezik hasznosnak és tanulságosnak, de bizonyára gyönyörűséget talál benne a közönség minden része.

— Koszorúmegváltás. *Adler* Dani, a *Meisl* és *Adler*-cég beltagja 10 koronát adományozott az Aradi Közlöny utján boldogult *Meisl* Lipót ravatalára szánt koszorúmegváltás címén a zsidó szentegyletnek. — *Kun* Albert Kolozsvárt lakó nyug. állami főmérnök az Aradon elhunyt *Kun* Amália ravatalára szánt koszorúmegváltás címén az aradvárosi siketnéma intézet javára 20 koronát küldött a polgármesteri hivatalnak.

— A Haydn emlékünnepe. Kismartonból táviratozzák, hogy nagyban készülnek a Haydn ünnepélyre. Az ünnepélyre hír szerint *Lueger* bécsi főpolgármester is oda utazik. Az ifjuság állítólag tüntetni készül a főpolgármester ellen.

— **A részeg műlovas.** Budapestről írják: Kedélyes műsoron kívüli szám játszódott le tegnap este a Beketow-cirkuszban. A szereplő ugyan műsoron szerepelt, de amit előadott, az nem tartozott a játékkörébe. A program azt hirdette, hogy: Reinsch Károly műlovaglása. Reinsch meg is jelent a porondon, de nem lovon, hanem ingujjban s harsány hangon elkiáltotta magát:

— Halt! Halt!

A zene megszűnt, a közönség kíváncsian ugrált fel helyéről és kíváncsian várta, hogy mi lesz a műlovas újabb trükkje. Reinsch ur azonban nem ült lóra, hanem szónokolni kezdett ékes német nyelven:

— **Hölgyeim! Uraim!** Tudatom önökkel, hogy súlyos igazságtalanság esett velem. A direkción nem enged meg, hogy fellépjek. Én pedig lovagolni akarok, mert nem vagyok részeg! Én nem ittam semmit. Én csak öt fröcsösöt ittam. De azért nem vagyok részeg.

Amig szónokolt, dühöngött, fujt. Két rendőrtisztviselő is hozzáietett, de nem tudták rábeszélteni, hogy szüntesse be a szónoklást. Végre is több rendőrnek kellett közbe lépni, hogy eltávolítsák a jó kedvű atyafit. Az incidenst a közönség nagy derűtséggel fogadta s utána nyugodtan folyt tovább az előadás.

— **Gyermeknap.** Szépen sikerült együttes gyermeknapot tartott e hó 23-án Talpas községi állami és felekezeti iskolája. Évek hosszú sora után ez alkalommal ismételtlen megnyilatkozott az egyetértés és szinte barátság a két iskola és azok vezetői között. Az ünnepség délután 2 órakor vette kezdetét, amikor az állami iskola növendékei **Patkó Imre** igazgatótanító, de **La Roche Judit** áll. tanítónő és **Kanabé Gyárfás**, áll. tanító vezetése alatt lobogókkal vonultak a gör. kel. iskola elé, hol már vártak rájuk, **Lea Pál** hitfelekezeti tanító vezetésével, szintén lobogóval a felekezeti iskola növendékei. Kölesönös üdvözlés után együttesen vonultak ki a községi végén levő kiserdőbe, az uton dalokat énekelve. Az erdőben gyermekjátékok, mulatságos versenyek voltak, melyek után a díjak kiosztása következett. Zene szó mellett vidám táncra kelt az egybegyűlt közönség, kikkel egyetemben a kicsiny növendékek is ugyancsak járták a ropogós csárdást. Közben gyűjtés is indult az aradi „Fehér-Kereszt” gyermekvédő-egyesület céljaira szép eredménnyel. Este 8 órakor vidám hangulatban oszlott szét a társaság. Elválás alkalmával mindkét iskola vezetője hű óhajának adott kifejezést, hogy egyetértően munkálkodván, derék fiaikat, honpolgárokat nevelhessenek e hazának. A kölcsönös jó viszony látható jelül pedig ezentul is tarthassanak együttes ünnepélyeket.

— **Letartóztatott kereskedő.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a fővárosi rendőrség **Molnár Zsigmond** váci-utcai gépkereskedőt, — aki a Technológiai iparmúzeum nevében több ezer koronás csalást követett el — ma letartóztatta.

— **Szerb képek elkobzása Boszniában.** Szerajevóból jelentik nekünk: Az országos kormány körrandelemben felhívta a politikai hatóságokat, hogy minden szerb vonatkozású képet, melyek a volt és jelenlegi szerb uralkodókat, a montenegrói fejedelmeket, a szerb nemzeti hősokeket (**Krájlevics Márkó**, **Obilis Milos**, stb.), valamint lázító dalokat irt költők képeit ábrázolják — **elkobozandók**, illetőleg további elárúsításuk betiltandó.

— **Összeesküvés a montenegrói fejedelem élete ellen.** Bécsből táviratozzák, hogy a Neues Wiener Tagblatt belgrádi távirata szerint egy olasz összeesküvő szövetséget fedeztek fel, amely a szerb és montenegrói uralkodói házak ellen irányul.

— **Magán-detektív vagy magán-kutató?** Érdekes kihágási ügyben hozott ma ítéletet az aradi kihágási bíróság. **Fodor A.** házasságközvetítő iroda tulajdonosa a rendőrségtől magán-detektív foglalkozásra feljogosító iparigazolványt kért. A rendőrség ki is állította az igazolványt, de ott a foglalkozást „magán-kutató”-nak jelezte. Fodor a cégátlóján és névjegyén a magán-detektív szót használta. A rendőrség ezért a kihágási bíróságnál feljelentette címbitorlás miatt. Itt a vádlott azzal védekezett, hogy az iparigazolvány kiállításának alapjául szolgáló erkölcsi bizonyítványban, melyet ugyancsak a rendőrségtől nyert, maga a hatóság ismerte el, hogy ő magán-detektív, tehát teljes joggal használhatja ezt az elnevezést. **Bedő Árpád dr.** kihágási bíró ezt a védekezést nem fogadta el s az iparigazolványban feltüntetett megnevezést tekintette mérvadónak. Száz korona pénzbüntetéssel sújtotta Fodort, de a büntetést egy évre felfüggesztette, mert bebizonyítva látta a jóhiszeműséget.

— **A Marosból kifogott holttest.** Ma este hat óra után a téglagyár körül a Maros hullámai egy, az iparos osztályhoz tartozható férfi holttestét dobták partra. A rendőrség eddig még nem tudta megállapítani személyazonosságát.

— **Egy artista jutalomjátéka.** **Várdi Izsó**, a Vadászkiirt-varieté komikus a csütörtökön becsuzik el az aradi közönségtől. Ez alkalommal új kuplékat fog előadni, amelyeket a jeles aradi arónő, özv. **Kosztolányi Imréné** irt.

— **Műdéseknél meglepő eredményrel jár egy póstyéni kura.** A fürdő iszapforrásai a szó legszorosabb értelmében **lábba állítják** a még oly súlyos beteget is. Beszédés bizonyítéka ennek az unikumszámba menő mankómúzeum. A gazdag gyűjtemény minden egyes darabján a gyógyultak dedikációja olvasható, mely a világ minden nyelvén dicsőíti a források nympháit.

— **Szeplők és májfoltok ellen** használjon eredeti Kárpáti-fele Benzoetej-crémet és Benzoetej-szappant. Kapható a készítőnél: **Kárpáti János** gyógyszertárában Arad, **Boros Béné** tér 15. szám. 898

— **A Gambinus éttermében** mindennap mozgófénykép. Unnep és vasárnap délelőtt, valamint minden csütörtökön este katonazene. Szabad bemenet. Junius hó 5-én, szombaton este arany-tombola. Tisztelettel **Kánya Géza**. 1567

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér **Vojtek és Weisznál**. 171

MULATSÁGOK.

(=) **Kereskedők nyári mulatsága.** Az aradi kereskedelmi alkalmazottak ösmert agilis vizsgálmi bizottsága, fáradhatatlan munkálkodásával az ünnepély legszebb sikerét biztosítja. A sikerhez nagyban hozzájárul az, hogy elnökökül **Müller Károly** orsz. képviselő, **Kristyóri János**, **Steigervald Alajos**, **Kneffel Lajos**, **Bárony Andor** és **Fleischmann Jenő**t sikerült megnyerniök.

(=) **Hangverseny.** Az Ujard-zsigmondházi jótékonyceü „**Petőfi**” asztaltársaság május hó 30-án, pünkösd vasárnapján Zsigmondházán, a „**Petőfi**”-hez címzett vendéglő kerthelyiségében délután hangversenyt, este zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj személyenkint a hangversenyre 30 fillér, a táncvigalomra 80 fillér.

TARKASÁGOK.

★

(A gólya.) Az ugynevezett modern gyerek jellemzésére sok történetet mondtak már el igaz história gyanánt, de még többet gyártottak. Amit alább megírunk, azt egy aradi, ugynevezett **tanfériu** mondta el nekünk. Mi nem hittük el neki, de ő erősítette, hogy megtörtént. Elvégre ő ezt jobban tudja, hiszen — szakember.

A tanfériu a legutóbbi hetekben a madarakról tartott előadást. A költzőkről és a Magyarországon telelőkről is természetesen. Magyarázata végén odaszólt egy fiúnak:

— **Kovács**, mondd meg, hogy milyen költző madarat ismersz.

A fiu bátran felelt:

— **A fecskét és a gólyát.**

A legutolsó padban egy vásott fickó hangoosan vihogni kezdett.

— **Mit röhögsz?** — kiáltotta a tanító.

— **Azt nevetem**, hogy a **Kovács** még mindig **hisz a gólyában**.

*

(A fürdőszoba.) Egy aradi idősebb kereskedőt a napokban meglátogatta egy vidéki barátja. Rég nem látták egymást és nagyon megörültek a viszontlátásnak.

— **Nem is tudtam**, — mondta a vidéki ember, — **hogy idejöttél lakni és már nem lakol** a **Deák Ferenc-utcában**.

— **Igen**, január elseje óta itt lakunk az **Andrássy-téren**. **Kitűnő lakásunk van**; nézd, ez a szoba is milyen kényelmes. **Öt szobánk van**.

— **Na és fürdőszobátok is van?**

— **Azt bizony nem tudom**, — mondta az öreg kereskedő. — **Nekem mindig sok dolgom van és a lakást a feleségemmel vétettem ki**. Különben is **mondom**, még csak január óta lakunk itt.

*

(**Szegény uzsorás**.) Egy aradi színész a napokban hazaérkezett és az asztaltársaságának örömmel üjságotla: merre járt.

— **Lementem Fiuméba**, onnét átszaladtam **Venecébe**, majd **Triesztbe** s onnét hazajöttem. Most direkt **Rómából** jöttem.

— **Szép ut**, — mondták.

— **De szép pénzbe is került** — sóhajtott a színész.

— **És honnét szerzett olyan sok pénzt?**

— **Egy uzsorástól**. Az a gazember csak harminc százalékot számított föl.

— **Milyen könnyelmű ember**, — szólt a társaság egyik tagja.

— **Azt már sokan mondták rólam**.

— **De én nem magáról mondom**, hanem az — **uzsorásról**.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az A. T. E. előadásai.** Előkelő nagyszámú közönség jelenlétében tartotta meg az **A. T. E.** első felolvasó estélyét tegnap este a **Vas szállóban** levő helyiségében. Az előadást az **Adria Quarnerójáról** tartották. **Gargya Béla** e. tag **Battonyáról** száz színpompás művészi képen mutatta be a magyar tengerpartot élvezetes felolvasás kíséretében. A képek vetítését **Rozsnyay József dr. vál. tag** eszközölte. Ma a **lagunák** mesés városa. **Venecze** kerül bemutatóra **Rozsnyay** felvételeivel, **Ritt Gyula**, az egyesület agilis titkárának felolvasásával. Az előadás este fél 7 órakor kezdődik. Ezenkívül az adriai előadások ciklusának még két estéje lesz pénteken és szombaton. **Veneczeről** és a **Monfalcone öböléről**.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — **357**

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — **151**

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 26.

Amerika 3 és ¼-el olcsóbb. Kinálat, vételkedv gyenge, 2 ezer métermázsza 5 fillérrrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél sárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.86—7.87	7.99—8.—
Tengeri 1910. májusra	7.20—7.21	7.20—7.21
Buza 1909 októberre	13.25—13.26	13.16—13.17
Rozs októberre ...	10.25—10.25	10.18—10.19
Zab októberre ...	7.79—7.80	7.70—7.71

Zárul 5 órakor.

Utőtőzsde üzietelen

IDEGENEK ARADON.

— Május 26. —

Fehér Kereszt szálloda. Gantner János föld-birtokos és neje Tövisgyháza. — Kramer Herman utazó Budapest. — Tarnay Zs. kereskedő Budapest. — Boskon Zs. utazó Budapest. — Bálint János magánzó Nagyenyed. — Herman Bernát kereskedő Repszeg. — Ungár Bertalan utazó Budapest. — Freud Róbert utazó Budapest. — Honnott Imre igazgató Budapest. — Sandy Gyula igazgató Budapest. — Szusz Rafael utazó Pápa. — Handel Izsó utazó Budapest. — Sebestyén Henrik igazgató Budapest. — Hoffman József utazó Budapest. — Weisz József utazó Budapest. — Kálmán Ede utazó Budapest. — Berényi Adolf utazó Budapest. — Schneider N. utazó Budapest. — Wimmer Mór utazó Budapest. — Vértessy Gyula dr. kir. tanfelügyelő Temesvár.

Központi szálloda. Rimóczi Jakab utazó Kolozsvár. — Binét Bernát utazó Budapest. — Vámos Zoltán utazó Budapest. — Konházai Koncz Akos tanácsnok Debrecen. — Panker Gusztáv utazó Budapest. — Lusz Armin utazó Budapest. — Braun Salamon bányatulajdonos Budapest. — Berkó Lajos gyakornok Kétegyháza. — Bauer Henrik magánzó Budapest. — Obelkó Anna tanítónő Dicsőszentmárton. — Elián Viktor utazó Kolozsvár. — Málnásy József utazó Kolozsvár. — Havas Izsó gyógyszerész Budapest. — Martits István birtokos Magyarád. — Wolner Lajos ut. Budapest. — Ballenberger Ede utazó Prága. — Pollek Albert utazó Bécs. — Ifj. Nagel Vilmos birtokos Mezőkovácsháza.

Vass szálloda. Schvarcz Mór utazó Budapest. — Widder E. Zsigmond utazó Budapest. — Fula Kamilla énekesnő Budapest. — Reich Izidorné színésznő Budapest. — Blau Mór utazó Budapest. — Unger Vilmos utazó Budapest. — Bucsa Margit elárúsító Arad.

Pannónia szálloda. Treisz Mihály utazó Zombolya. — Ament János birtokos Fiskut. — Schvarcz Samu kereskedő Makó. — Wallrabenstein János tanuló Tiszaistvánfalva. — Horváth László tanuló Ujvidék. — Christ Árpád tanuló Ujvidék. — Horváth Géza tanuló Ujvidék. — Turó Ferenc tanuló Beska. — Reichert Henrik Tiszaistvánfalva. — Papp István tanuló Ujvidék. — Fáth Ferenc hitoktató Ujvidék. — Lengyel Henrik tanár Ujvidék. — Ugray Lajos tanár Ujvidék. — Horváth Ferenc tanuló Ujvidék. — Mező Péter tanuló Szépliget. — Mihál István tanuló Ujvidék.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Nagy sport műsor.

Műsor 1909 május 27-én, csütörtök:

1. Főúri polojáték. — 2. Kacsavadászat a velencei tavon. — 3. Turisták. — 4. Zergevadászat. — 5. Nagy automobilverseny. — 6. Liverpooli akadályverseny 1909-ben. — 7. Zeppelin gróf felszállása. — 8. Katonai sportok Svédországban. — 9. Képek a budapesti jégpályáról. — 10. Téli sportok a Tátrában. — 11. Japán akrobaták.

Előadások délután 6, fél 8, és 9 órakor.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

SARG-féle 60
KALODONT
Fillér LEGJOBB FOG-CRÉM
5993

NYILTTÉR.*

Zrinyi-utca 1. sz. ház

(Vadászkürt vendéglő helyiség) folyó hó 29-én délután 3 órakor az aradi kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános birói árverésen eladásra kerül. Bővebb információval szolgál **dr. Vajda Iván ügyvéd,** **vb. Nagy Lajos tömeggondnoka.**

2206

Alapítva: 1860. Allami telefon 213.

Ne mulassza el senki!

Pünkösöd előtt!

MÜNZ I.

elsőrendű kalap, uridivat és fehérnemű üzletének általánosan elismert modern kirakatait

megtekinteni.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak

1 szelvény	7 korona
1 szelvény	10 korona
1 szelvény	12 korona
1 szelvény	15 korona
1 szelvény	17 korona
1 szelvény	18 korona
1 szelvény	20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20—K.-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamagrat stb. gyári árakon küld a mint megbízható és szolid cég mindennapi ismert posztógyári raktár 5881

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyük, a melyeket a magánvő élvez, ha szövetségüket közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Nagy választék
Lemez és vas zománcozott Főzőedények,
Háztartási cikkek,
Konyha felszerelések,
Szőlőművelési eszközök,
Mindennemű szerszámok,
Gép és ipari cikkek,
acél, nikkel és sárgaréz áruk
és mindennemű

Vas árukban

Kérjük szíves megbízásait, melyek gondos kiszolgálásáról és jutányos számításáról biztosítjuk.

Kitünő tisztelettel

145

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és állványok f. évi július hó elején mérsékelt áron eladó.

Tulzsfolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legújabb és legizlésebb

üveg, porcellán és mosdókészletek.

Nagy választék függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpaca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képekretezéshez óriási választék

Legjobb szerkezetű

2051

jégszekrények

minden nagyságban kaphatók.

FISCHER MÓR, **Andrássy-tér 20. szám**

Fischer Emlékpalaota.

Megyei és városi telefon szám 568.

BENKŐ JÓZSEF

mű- és épületlakatos

Arad, Fejsze-utca 39. sz.

Van szerencsém a becses közönség tudomására hozni, hogy külföldi tanulmány utamról visszaérkeztem és műhelyemot újra megnyitottam. Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeket is kielégíthetem. Elválllok minden lakatos szakmába vágó munkák elkészítését. Vaskapuk és kerítések, erkély és lepcsőrácscok, sirkerítések, sirbolt ajtók, mindennemű vasajtók, ugyszintén épület ajtók és ablakok felvasalását, portálok és napellenzők készítését és javítását, merlegek készítését és javítását.

Javításokat olcsón és gyorsan eszközölök. Kérem a becses közönség támogatását.

Kiváló tisztelettel **Benkő József,**

mű- és épületlakatos.

190

Egy jó erkölcsű fiú tanulóknak felvételt.

Meghívó!

Az Arad-Hegyaljai h. é. Mótorosvasut Részvénytársaság
 f. é. június hó 12-én (szombaton) délelőtt 11 órakor, az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara termeiben
II. évi rendes közgyűlését

tartja, melyre t. részvényeseit ezennel tisztelettel meghívja.

Arad, 1909. május hó 24-én.

AZ Igazgatóság.

2204

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908. év üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Az 1908. évre vonatkozó zárszámadások és mérleg előterjesztése, valamint a mérleg megállapítása, az üzleti felesleg hovafoordítása és az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése tárgyában határozathozatal.
4. Az igazgatóság javaslata, a vasut üzemének villamos üzemre való átalakítása és az áramszolgáltatási szerződésnek az Aradi Villamosági Részvénytársasággal szándékolt megkötése tárgyában, valamint ezzel kapcsolatban a szükséges költségek mikénti beszerzése és a vasut pénzügyi viszonyainak rendezése tárgyában határozathozatal.
5. Az alapszabályok 6., 7., 17., 24., 26., 27., 28., 29., 31., 35. és 41. §-ainak módosítása.
6. Az igazgatóság tagjainak választása 3 évre.
7. A felügyelő-bizottság kiegészítése választás útján.
8. Esetleges indítványok.

Kivonat az alapszabályokból.

16. §. Minden részvényes, minden birtokában lévő 100 kor. névértékű részvény után 1-1 szavazati joggal bir. Azon részvényes, aki a közgyűlésen szavazati jogát személyesen vagy meghatalmazottja által gyakorolni kívánja, tartozik 8 nappal a közgyűlés előtt részvényeit, vagy élvezeti jegyeit a még le nem járt szelvényekkel együtt, vagy erről szóló állami vagy közigazgatási hatóság, vagy nyilvános számadásra kötelezett pénztintézetek által kiállított letétjegyeit a társaság pénztáránál (Györök, hivatalos órák d. e. 9-12.) letenni.

Erről igazolványt kap, mely a közgyűlésen szavazati jognak igazolására szolgál.

A m. kir. kormány, a városok és községek képviselői, a részvényei letétele nélkül is gyakorolhatják szavazati jogukat képviselői minőségük igazolása mellett.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Telefon szám 151.

Nagy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 KÖNYVNYOMDÁJA
 ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befü-
tőmőntőde.

Ajánlja
kifűnden berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelben ju-
tányos árban készíttet-
nek el.

Eljegyzési és
eszkűői kár-
tyák, pontos
és csinos ki-
vitelben

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legelter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 évre . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.

Vidéken:

1 évre . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.

Kiadóhivatali " 151.

Legjobb minőségű

gyertyánfa bábu és prima
Lygnum-sanktum
 teke golyók

kaphatók

BAUER GYULA

esztergályos áru üzlete ARAD, Minorita-palota.
 Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan
 eszközöltetnek.

APRO HIRDETESEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstneműeket kiváltak és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Sampon

Confetti, világposta levelezőlap legolcsóbban beszerezhető Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Arad, főúteret Andrassy-tér 16, fióküzlet Weitzer János-utca. Városi és megyei telefon 517. 178

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Vizgalapok

legolcsóbb árban kaphatók Kerpel Izsó könyv-, papír és zeneműkereskedésében, Aradon. Ugyan-e cég vesz legmagasabb árakon egész könyvtárakat. Irodai cikkek névjegyek és nyomtatványok legelőnyösebb beszerzési forrása. 262

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendelkezésre állnak. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Gyakorló iratok

vagy ügyvédjelölt, ki románul tökéletesen tud, alkalmazást kaphat dr. Mészáros Samu borosjenői ügyvédnél. 2148

Választó-utca 60. sz. alatt

(Maros felől jobb kézre) egy üres telek 1000 m² területtel olcsón eladó, Bővebbet Lahner György-u. 8. sz. 1767

Kérem szobás

lakást keresek június 15-ére vagy 1-ére, lehetőleg fürdőszobával, a belváros közelében. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérek. 1934

Jókarban levő

nagyobb formájú használt jég szekrény megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 2128

Társalkodó

fiatal, intelligens, kerestetik idős urnőhöz. Bővebbet Brunnernál, Szabadság-tér. 2094

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2104

Csinosan butorozott

szoba kiadó Lipót-utca 6. 2189

Egy vendéglő helyiség

jogokkal együtt, betegség miatt kiadó. Bercsényi Miklós-utca 92. 1551

Felső ruha varráshoz

kötőnőként értő varrónő házakhoz ajánlkozik napi 2 koronáért. Lipót-utca 6. 2190

Egy fiatal angol

hölgy 2 gyermek mellé nevelőnek ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 2181

Társalkodónőnek

művelt komoly urhölgyet keresek két fiatal leányhoz. Vizsgázott tanítónő előnyben részesül. Cim a kiadóhivatalban. 2183

2 szobás

utcai lakás elköltözés miatt azonnal albérletbe kiadó. Bővebbet Sonn Adolfnál Zrínyi-utca 4b. I. em 6. 2182

Keresek egy ügyes

bonnet 2 gyermek mellé, kit fürdőre is viszek. Cim a kiadóhivatalban. 2205

Diamant Jenő

épület- és disztribútor. 1925

Műhelye és kész áru raktára: Kazinczy-utca I. (Polgári fiúiskolával szemben.)

Cipészüzlet áthelyezés!

A n. é. közönség és megrendelőim szives tudomására hozom, hogy cipésműhelyemet radnai-utca 16 alól 2198

József főherceg-utca I. sz.

alá helyeztem át, hol is elvállalok legcsinosabb kivitelű férfi és női cipő megrendeléseket. Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. Raktáron tartok kész női és férfi lábbeliket minden nagyságban. Szives pártfogást kér

Stuber István

úr és női cipész.

Csodálatos!

4 pár cipő csak 7 korona.

Több gyár fizetési zavarai folytán megbízattam, hogy 5600 pár cipőt mélyen leszállított áron alól eladjak. Ezen oknál fogva eladok

2 pár férfi — és 2 pár női fűzős cipőt

barna vagy fekete bőrből 7 koronáért tetszés szerinti számot utánvétellel küldve.

L. AUSÜBL

Krakau, No. 4. 1754

Kicserelés engedélyezve, esetleg pénz vissza

1875—1909. tkvi sz.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Rosenfeld Herman aradi lakos végrehajtató javára 1650 korona tőkekövetelés és jár. behajtása végett az aradi kir. törvényszék területén lévő Arad belvárosában fekvő az aradi 611. sz. tjkvben A. + 1. sz. 730 hrsz. alatt felvett Kiskarika-utca 6. sz. ház, udvar és kertből Vlossák Antalné szül. Hoffman Matildot illető felrész hányadára az árverést 2192 korona ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan hányad az 1909. évi június hó 26-ik napján d. u. 3 órakor az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. sz. helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár felerésze, vagyis 1096 koronán alól eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartozóak az ingatlan hányad becsárának 10%-át vagyis 219 korona 20 fill. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a alapján a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át- szolgáltani.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Arad 1909. évi március hó 3-án.

Aknyó,

kir. tszéki bír.

2180

252—1909. vhtó szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Kisjenői kir. járásbírósnak 1909. évi sp. 158. számú végzése következtében Dr. Glück Géza ügyvéd által képviselt Koller Pál javára Kulik Dezső ellen 159 K. 20 fill. s járuléka erejéig 1909. évi április hó 26-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 700 koronára becsült következő ingóságok, u. m. kocsik csikók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbírósnak 1909. évi V. Sp. 158. számú végzése folytán 53 korona 75 fillér hátr. tőkekövetelés ennek 1909. évi március hó 11. napjától járó 5% kamatai 7,5% váltódíj és eddig összesen 69 kor. 91 fillérben bíróság már megállapított, költségek erejéig, Vadászban 1909. évi június hó 4-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ériatett ingóságok az 1882. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1891. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn 1909. évi május hó 22-ik napján.

Balassa,

kir. bír. végrehajtó.

2179.

A Cirkuszvilág előkelősége!

FLEITH

NAGY

CIRKUSZA

Aradon. a Béla-téren

felépített és elegánsan berendezett óriási vízmentes ponyvasátor, mely 2500 személynek kényelmesen helyet ad és minden zord időjárás ellen teljesen megvéd.

Ma csütörtökön, május hó 27-én, este 8 órakor fényes kivillágítás mellett

bemutató előadás.

Fleith külföldről szervezett attrakciói:

Feodora k. a.

kiűnő young eura nő a lóháton.

The Ebrados

komikus nyújtó tornászok a 2-es nyújtón.

Loreh nővérek

csikós posta lovárnők, 7 lovon.

Meghódította és bámulatra ejti az egész continentet

„Sandoff“

ur, a világ legerősebb embere, mint olimpiai gladiátor. Paratlan szenzáció a maga nemében!

Mist. Taddäus ur

Délamerika legjobb vad bur lovasa és laszó dobáló.

Elvira k. a.

kiűnő egyensúlyzó a glóbuszon.

The Sodal's

a világ legjobb legtornászai a függő láncon 1 nő 1 férfi.

The Fleith's a zenebohócok királyai, vagyis jelenet egy utcán, mint két vigkedélyű köztársaság.

Továbbá, hogy a n. é. közönség kellemesen töltse az előadások szüneteit, arról Priener, európa utólérhetetlen clownja és Ferike, a világ legostobább augusztjai gondoskodnak stb.

Helyárak: Szamozoit plusz szállás szék 1-50 sorban 3 korona. II. sor 2 korona. I. sor hely 1.60., II-ik hely 1.20., III. hely 80 fillér. Karzai állomány 50 fill. továbbá gyermekek 10 éven alul es katonák orrmesterét lefele a szék székbe kivételével 1-50 hely 1.20, II. hely 90 fill., III. hely 60 fill., karzati állomány 30 fill.

Pénztarnyitás 7-kor. Kezdeté 8-15 perckor.

Jegyek előre válthatók egész napon át Bloch H. papirkereskedésében az Andrassy-téren.

2199

Tisztelettel

az igazgatóság.